

Eurlings

begrip "exploitatiekosten" een brief aan de Kamer te sturen?

Minister **Eurlings**: Die brief zeg ik u direct toe.

De heer **Van der Ham** (D66): Ik heb in mijn bijdrage niet zozeer gevraagd of je dit moet doen – want als je het niet hoeft te doen, hoef je het niet te doen – maar aan wat voor soort maatregelen de minister denkt als je iets zou moeten doen. Ik vind dat heel lastig in te schatten bij de minister. Misschien hoeven wij er geen gebruik van te maken. Wat heeft de minister zoal in portfolio om op te schalen?

Minister **Eurlings**: Ik heb even niet alle opties paraat, maar een aantal maatregelen is nog niet ingeboekt. Dat kan gedifferentieerd parkeren zijn, dat kan bijvoorbeeld bpm/CO₂-differentiatie zijn, al in de vaste vorm. Maar je kunt ook bedenken of het Rijk niet de eurodiesel 6 sneller kan stimuleren, om maar iets te noemen. Er zijn verschillende mogelijkheden om net die extra slag te maken. Ik sta aan de lat als ik aan de lat moet staan, maar ik vind wel dat wij eerst moeten analyseren waar wij staan. Het is mij dus iets te kort door de bocht om te zeggen dat met een aantal maanden uitstel nu ineens alles zwart is en dat wij nu al onze hoop in het NSL moeten verliezen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Morgen wordt over de moties gestemd. Ik wijs erop dat aan de commissie voor Verkeer en Waterstaat een petitie wordt aangeboden.

De vergadering wordt van 17.55 uur tot 19.00 uur geschorst.

Aan de orde is het **spoeddebat over een tbs'er op proefverlof**.

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar brief van heden met daarin feitelijke informatie over een aantal aspecten van deze zaak. De misdrijven waarvan aangifte is gedaan, bedreiging, mishandeling, verkrachting en wederrechtelijke vrijheidsberoving, liegen er niet om. Indien dergelijke zware misdrijven zijn gepleegd door een tbs'er met onbegeleid verlof, is het natuurlijk zaak om aandacht te besteden aan de vraag hoe het zover heeft kunnen komen dat dit kon gebeuren ondanks de hele procedure van verlofverlening die wij met elkaar hebben afgesproken.

De Kamer heeft in 2006 in haar rapport over tbs de aanbeveling gedaan dat de verloftoetsing professioneler moet worden. Om dat te realiseren is het Adviescollege Verloftoetsing Tbs ingesteld, dat aan de hand van een richtlijn van de staatssecretaris, het zogenaamde Verloftoetsingskader tbs, adviseert of er wel of niet verlof kan worden verleend. Nu hebben wij net een week geleden van de staatssecretaris het eerste jaarverslag van dat adviescollege ontvangen. Dit verslag geeft – zoals vrij gebruikelijk is, moet ik zeggen – een zonnig beeld van het eigen functioneren van dat college. Ook in deze Enschedese zaak is de afgesproken werkwijze

gevolgd. Een verlofaanvraag van de Van der Hoeven Kliniek is van advies voorzien door het adviescollege en de uiteindelijke verlofbeslissing is genomen namens de staatssecretaris door het hoofd van de Verlofunit van de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Ondanks al deze waarborgen lijkt het dan toch nog mis te kunnen gaan. De staatssecretaris kondigt in haar brief aan dat de Van der Hoeven Kliniek een intern onderzoek instelt naar de verlofverlening. Daarnaast belooft de staatssecretaris een extern onderzoek door de Inspectie voor de Sanctietoepassing als daartoe aanleiding bestaat. Maar hoe zit het met het functioneren van het adviescollege en het hoofd van de Verlofunit DJI? Wordt dat dan ook onderzocht en beoordeeld door de Van der Hoeven Kliniek? Ik neem aan van niet, maar door wie dan wel? Graag krijg ik hierop een toelichting van de staatssecretaris.

Tevens vraag ik de staatssecretaris om het onderzoek van de Van der Hoeven Kliniek en eventueel ook van de Inspectie voor de Sanctietoepassing aan de Kamer toe te zenden. Wil zij dat toezeggen?

Mag ik uit het slot van de brief van de staatssecretaris afleiden dat de pilot met het informeren van de Enschedese burgemeester door de kliniek Oldenkotte als verlof wordt verleend aan een tbs'er, zodanig verloopt dat de staatssecretaris in ieder geval zal regelen dat landelijk burgemeesters worden ingelicht over het vrijkomen van zware criminelen, in het bijzonder terbeschikkinggestelden? Kan de staatssecretaris ons toezeggen dat dit dan ook voor het zomerreces geregeld zal zijn? Zo moeilijk kan dat toch niet zijn, lijkt mij.

Overigens is mijn fractie van oordeel dat helemaal geen risico's moeten worden genomen met zware criminelen, en dus zeker niet met tbs'ers. Wat ons betreft krijgen die helemaal geen verlof totdat zeker is dat zij geen zware misdrijven meer zullen plegen. Wij vinden dat hele tbs-systeem veel te kostbaar en zouden liever zien dat zware misdadigers ook tot zware vrijheidsstraffen worden veroordeeld, waardoor zij pas weer vrijkomen als zij oud en daardoor ongevaarlijk zijn. In het door mij binnenkort in te dienen initiatiefwetsvoorstel inzake minimumstraffen, zal ik daartoe ook voorstellen doen.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Het jaarverslag van het verlofcollege is net binnen. Er is één geval geconstateerd. Nu zegt de heer De Roon dat dit verlofcollege niet functioneert, omdat hij één geval heeft geconstateerd waarin het niet goed is gegaan. Begrijp ik het goed dat hij zo redeneert?

De heer **De Roon** (PVV): Nee, ik heb niet gezegd dat het verlofcollege niet goed functioneert. Ik heb alleen gezegd dat het ernaar uit ziet dat er toch ergens in deze keten van beslissen en adviseren iets niet goed is gegaan. Nu heeft de staatssecretaris in haar brief geschreven dat de Van der Hoeven Kliniek zichzelf gaat onderzoeken. Misschien komt daar nog een extern onderzoek achteraan. Mijn vraag is hoe het dan zit met de andere instanties die in deze beslisketen eveneens een rol spelen. Daarbij kijk ik naar het adviescollege en de afdeling verlofverlening van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Ook deze moeten naar mijn mening in een onderzoek worden betrokken als er kennelijk iets is misgegaan in de beslisketen.

De Roon

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Dat is helder.

U zei het liefst alle tbs'ers levenslang op te sluiten. Dan begrijp ik niet waarom uw collega in het overleg over de psychiatrie eigenlijk zei: "Psychiatrisch patiënten moeten wij behandelen en nooit en te nimmer met dwang en drang opsluiten, ook al zijn ze psychotisch of hebben ze waanbeelden." Als diezelfde psychoot door waanbeelden een delict pleegt, dan moet hij volgens u ineens wel worden opgesloten. Waarom creëert u nu zelf die zwakke schakel?

De heer **De Roon** (PVV): Ik zie helemaal geen zwakke schakel in dezen. Ik constateer slechts dat degenen die ter beschikking zijn gesteld, al hebben aangetoond dat zij gevaarlijk zijn. Zij hebben immers een zwaar misdrijf gepleegd. In het belang van de samenleving en van (toekomstige) slachtoffers moet een afweging worden gemaakt. Ik vind dat dan de balans zo moet doorslaan dat met die mensen geen risico meer wordt genomen.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Toch kom ik nog even terug op die personen waarvan je kunt inschatten dat zij mogelijk een delict plegen of gevaarlijk zijn voor zichzelf. Je zou hen kunnen opsluiten om de samenleving te beschermen en om slachtoffers te voorkomen. U zegt echter dat zij vrij op straat mogen rondlopen als zij niet willen worden behandeld. U sluit hen pas op nadat ze een delict hebben gepleegd.

De heer **De Roon** (PVV): U hebt mij dat niet horen zeggen, vandaag noch bij andere gelegenheden. Bij iemand die nog geen misdrijf heeft gepleegd, bestaat op zich geen reden om hem op te sluiten, tenzij uit het advies blijkt dat hij zodanig gek is dat het niet langer verantwoord is hem nog los te laten lopen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): U maakte een intrigerende opmerking. Hopende u recht te doen, vat ik deze even samen. U zei namelijk: "Houd deze mensen achter slot en grendel, totdat het zeker is dat zij geen misdrijf meer plegen." Wanneer en onder welke voorwaarden is zoiets nu zeker? Ik leer graag van iedereen, dus misschien kunt u mij dat vertellen.

De heer **De Roon** (PVV): Je zou kunnen zeggen dat mensen niet langer delictgevaarlijk voor dergelijke levensmisdrijven zijn op het moment dat zij zo oud zijn dat zij redelijkerwijs niet langer in staat zijn om een ernstig geweldsmisdrijf – tbs'ers zijn toch mensen die fysiek geweld gebruiken – te plegen. U hebt gelijk: absolute zekerheid heb je nooit. Ik ga er echter wel van uit dat op dat moment de kans op herhaling van zware levensmisdrijven mag worden uitgesloten.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik kan mij daar iets bij voorstellen, maar acht u het uitgesloten dat iemand op jongere leeftijd zo'n verbetertraject echt in woord, gedachte en daad heeft ingezet?

De heer **De Roon** (PVV): Van een gevangene die op jongere leeftijd een ziekte krijgt waardoor hij in een rolstoel belandt, kun je natuurlijk ook zeggen dat de kans dat hij nog een zwaar levensmisdrijf pleegt, fysiek gezien eigenlijk is uitgesloten.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik vroeg of u het mentaal ook uitsluit?

De heer **De Roon** (PVV): Ik sluit het mentaal niet uit. Ik maak echter wel een keus, in het voordeel van de potentiële slachtoffers die deze zware criminelen kunnen maken als zij te vroeg vrij komen. Mijn fractie wil gewoon dat risico niet nemen.

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie is niet tegen het tbs-systeem an sich. Mijn fractie is wel voor een tbs-systeem waarbij zeer zorgvuldig wordt omgegaan met burgers, met slachtoffers en potentiële slachtoffers en met inwoners van dit land. Volgens mij moet de Kamer vanavond, in die korte tijd die haar op dit moment rest, bepalen of dat ook is gebeurd.

Ik bedank de staatssecretaris voor haar brief van vandaag. Ik vraag me wel af of deze alle feitelijke informatie bevat. Daarom heb ik nog enkele aanvullende vragen. Wil de staatssecretaris straks nadrukkelijk op deze vragen ingaan?

Klopt het dat het slachtoffer in deze zaak, de vrouw die van haar vrijheid is beroofd, is verkracht en mogelijk is bedreigd, een voormalig tbs-patiënte is? Zo ja, was zij opgenomen in Oldenkotte? Zat de 34-jarige verdachte in Oldenkotte voordat hij in de Van der Hoeven Kliniek zat?

Was er reden voor de Van der Hoeven Kliniek om in de situatie van deze 34-jarige persoon aan te nemen dat de relatie met de vrouw in Enschede niet meer bestond? Dat vraag ik omdat de staatssecretaris schrijft dat de verlofaanvraag is behandeld volgens de geldende regels. Is er iets gebeurd in de persoonlijke relatie tussen de vrouw en de 34-jarige persoon waardoor de Van der Hoeven Kliniek misschien had moeten zeggen: misschien is die man wel een aantal keren buiten geweest, maar nu moeten we wat zorgvuldiger zijn? Hoeveel keren was deze verdachte – want dat is hij op dit moment – buiten geweest? Was er bij de vijfde keer dat hij naar buiten ging misschien een wijziging in de omstandigheden, waardoor het niet allemaal volgens de regels is gegaan en er een reden was om tussentijds nog eens te kijken naar het ongebeide verlof? Was die reden er?

Er is heel veel onduidelijkheid over de vrouw uit Papendrecht. Was dat nu wel of niet iemand die ook werd verpleegd in een tbs-instelling? Daarover verschillen de verhalen. En hebben het slachtoffer uit Enschede en de verdachte in deze zaak elkaar leren kennen in Oldenkotte? Is de relatie die tussen hen bestond, of bestaat, in Oldenkotte tot stand gekomen of ergens anders? En waar dan? Dat zijn zo maar even een paar feitelijke vragen. Ze zijn van belang, want als wij vinden dat het systeem dat wij met zijn allen hebben afgesproken goed is, moeten tbs-klinieken wel in staat zijn om de risico's te beoordelen. Als de feitelijke situatie verandert, is er reden om ondanks een machtiging toch te besluiten om de burgemeester van Enschede te informeren.

Daarover gaat ook mijn volgende vraag aan de staatssecretaris. Ik heb de motie er nog eens bij gehaald die de staatssecretaris noemt in haar brief van vandaag. Dat is een motie van 8 maart 2007 van Joldersma c.s., die in volle breedte door de Kamer is aangenomen. In die motie wordt de regering verzocht om te bevorderen dat tbs-klinieken burgemeesters altijd informeren over tbs'ers en tbs-voorzieningen. De strekking van die motie

Teeven

was natuurlijk precies wat de heer De Roon zegt, namelijk dat je de slachtoffers in de samenleving moet beperken. Het is buitengewoon wrang dat in Enschede een project loopt – de staatssecretaris maakt daar melding van in haar brief – omdat er een dodelijk incident is geweest, en we juist in die plaats uitsluitend kijken naar de patiënten van Oldenkotte. Daar bestaat namelijk informatie-uitwisseling. We kijken echter niet naar patiënten die misschien in het verleden in Oldenkotte hebben gezeten, zijn overgeplaatst naar een andere kliniek en vervolgens weer slachtoffers maken in Enschede. Is dat juist? Als dat allemaal juist is, is vanavond de vraag gerechtvaardigd of de staatssecretaris het eigenlijk wel in de hand heeft. Dan is papier geduldig, maar dan is de werkelijkheid een heel andere. Ik nodig de staatssecretaris nadrukkelijk uit om op de feitelijke vragen een goed antwoord te geven.

□

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Opnieuw praten we in de Kamer over een tbs'er die tijdens onbegeleid verlof ernstig in de fout is gegaan. De verontwaardiging in de samenleving is navenant. De gevolgen van deze feiten voor het slachtoffer zijn natuurlijk dramatisch en ook voor mijn fractie zijn dit buitengewoon ernstige zaken.

Nog niet zo lang geleden heeft de Kamer gesproken over het parlementaire onderzoek van de commissie-Visser. Toen is uitgebreid stilgestaan bij de vóór dat onderzoek bij regelmaat plaatsvindende debatten over incidenten soortgelijk aan dit incident. Bij de behandeling van het rapport is door meerdere fracties uitgesproken dat we zouden moeten afstappen van incidentenpolitiek. Dat was een belangrijk uitgangspunt, waarnaar wij ook vandaag moeten kijken. Weten we op dit moment voldoende om een deugdelijk oordeel over deze zaak te kunnen vellen? Als we nog niet voldoende informatie hebben, waar praten we dan op dit moment over?

Uit de brief van de staatssecretaris blijkt dat er, gelukkig, op dit moment in ieder geval twee onderzoeken lopen; een van het Openbaar Ministerie en een van de tbs-kliniek. Er loopt ook een algemeen onderzoek van het WODC. De vraag is of wij op dit moment voldoende weten om op een deugdelijke manier over deze kwestie te kunnen spreken. Het tbs-systeem dient ertoe om de samenleving te beschermen. Als dat niet lukt, is dat een verschrikkelijk feit. De gevolgen zijn dan, zoals gezegd, navenant. Voor een grondige discussie over de zaak dienen wij echter de beschikking te hebben over de feiten van wat er precies is gebeurd. Dit om niet aan een incident conclusies te verbinden, maar juist structureel te kijken of er nog verbeteringen mogelijk zijn. Dat laatste is momenteel niet het geval. Mijn fractie is daarom buitengewoon terughoudend om op dit moment over deze zaak te spreken. Wij weten het gewoon niet.

De heer **Teeven** (VVD): De heer De Wit weet een aantal zaken niet. Meestal is zijn fractie dan de eerste die om feitelijke informatie vraagt. Ik heb het vanavond zijn collega Van Velzen nog horen zeggen in het JSF-debat: het gaat om feitelijke informatie; wij moeten weten wat er precies aan de hand is voordat wij een oordeel kunnen vellen. Ik denk dat er vanavond, ondanks de brief van de staatssecretaris, nog wel een aantal feitelijke vragen te stellen zijn. Dat hebben wij hier vanavond ook gedaan. Ik roep de heer De Wit de motie van 8 maart

2007 in herinnering, die mede werd ondertekend door de SP-fractie. De essentie daarvan was dat burgemeesters moeten worden ingelicht als er in hun gemeente risicovolle situaties kunnen ontstaan. Vindt de heer De Wit het niet de taak van de Kamer om, ondanks afspraken die zijn gemaakt, te kijken of het beleid dat de staatssecretaris uitzet op papier ook in werkelijkheid plaatsvindt? Of is de SP-fractie tevreden met het papier van de staatssecretaris? Houdt het voor haar daarmee op?

De heer **De Wit** (SP): Dat zijn een heleboel vragen. In de eerste plaats was mijn collega Van Velzen degene die, toen de heer Teeven dit debat aanvraagde, in de Kamer vroeg om informatie over deze zaak. Er was toen namelijk niet meer bekend dan wat in een krantenbericht stond. Mevrouw Van Velzen heeft bij herhaling gevraagd om een brief van de staatssecretaris. De staatssecretaris heeft daaraan nu voldaan.

In de tweede plaats schrijft de staatssecretaris in haar brief dat zij op dit moment er niet toe in staat is om een aantal ertoe doende feiten te noemen. Er loopt een strafrechtelijk onderzoek en de kliniek onderzoekt de zaak ook zelf. Wij weten in feite nog niet hoe de zaak precies in elkaar steekt. Dan is het prematuur om hier over de feiten te praten. Dat is mijn mening.

In de derde plaats ben ik niet van mening dat wij nooit en te nimmer over deze zaak mogen spreken. Ik zou het op prijs stellen als wij in de Kamer een deugdelijke discussie voeren aan de hand van de feiten zoals die uit het onderzoek naar voren komen. Als het zover is, moeten wij bezien of in het systeem dat nu overeind is gezet en functioneert, nog verbeteringen aangebracht kunnen worden.

In de vierde plaats moet de burgemeester worden ingelicht. Er ligt een motie van maart 2008, mede ondertekend door mijn collega Van Velzen. Ook is er een motie van november 2007, van mevrouw Joldersma. Voor mijn fractie is het de vraag wat bedoeld wordt met het inlichten van de burgemeester. Is dat het inlichten van de burgemeester bij elk proefverlof, begeleid verlof en onbegeleid verlof? Of is de strekking meer die van de motie-Joldersma? Daarin gaat het over de vestiging van iemand in een gemeente, na afloop van de tbs. Dat moet de burgemeester in ieder geval weten. Waarom dat moet, weet de heer Teeven heel precies. De vraag is echter juist of je ook bij onbegeleid verlof – hetgeen in principe een halve dag in beslag kan nemen – de burgemeester van de plek waar het verlof ten uitvoer wordt gelegd altijd moet inlichten. Dat is de principiële vraag die bij mijn fractie is gerezen naar aanleiding van die motie.

De heer **Teeven** (VVD): Mijn vraag was of de SP-fractie vindt dat bij elke risicovolle situatie – dat kan dus ook zijn bij onbegeleid verlof dat al meerdere keren heeft plaatsgevonden, maar waarbij de feitelijke situatie is veranderd – de burgemeester moet worden ingelicht. Volgens mij was dat de strekking van de motie, niets meer en niets minder.

De heer **De Wit** (SP): Volgens mij moet de burgemeester worden ingelicht op het moment dat er sprake is van een situatie waarin het mogelijk is dat de dader – om het zo maar even te noemen, ik bedoel de tbs'er – op de een of andere manier bij zijn verblijf elders in contact kan

De Wit

komen met het slachtoffer, of mensen die betrokken zijn bij deze daad. Als het een verlov van een uur is, lijkt mij dat praktisch niet realiseerbaar. Wat moet de burgemeester doen bij de melding van een onbegeleid verlov? Dan kan hij de politie inschakelen, maar wat dan? Hebben wij dan de zekerheid dat er tijdens dat verlov niets kan gebeuren? Nee, die zekerheid is er gewoon niet. Wij kunnen dan doen als de heer De Roon – wij zijn het daar niet mee eens – en betrokkenen zo lang opsluiten tot het allemaal oude knarren zijn die fysiek tot niets meer in staat zijn, wat overigens niet betekent dat zij dan geen strafbare feiten meer kunnen plegen en geen bedreiging meer zijn. Mijn fractie is ervoor dat wij duidelijkheid creëren. Het heeft alleen maar zin om de burgemeester te informeren als het ertoe doet voor het slachtoffer en de mensen die bij de daad van voorheen betrokken waren.

Ik formuleer de vragen die mijn fractie heeft, in het besef dat ze op dit moment niet allemaal zijn te beantwoorden. Hoe wordt dit incident geëvalueerd? Door de kliniek, door het Adviescollege verloftoetsing, of door het ministerie? Welk toezicht of regime was van toepassing op de persoon die met weekendverlov ging? Het antwoord op die vraag zal van grote betekenis zijn. Heeft men oog gehad voor de belangen van het slachtoffer? Dat zal uit het onderzoek moeten blijken. De burgemeester was niet op de hoogte van het proefverlov, wat had te maken met het verschil tussen de Van der Hoeven Kliniek en de Oldenkotte Kliniek. Als de burgemeester het wel had geweten, wat had hij dan moeten doen bij een kortdurend verlov, en welke zekerheid heb je op zo'n moment dat er dan niets kan gebeuren? Die zekerheid is er wat mijn fractie betreft niet. Mijn fractie krijgt vanuit de praktijk – de advocatuur en de klinieken – signalen dat het verlovstelsel vast begint te lopen. De doorstroom stagneert, met als gevolg dat de wachttijden oplopen. Mijn collega Van Velzen heeft daar vragen over gesteld. De vraag aan de staatssecretaris is of zij over het vastlopen van dat verlovstelsel enige duidelijkheid kan verschaffen.

□

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Voorzitter. Een aantal recente berichten plaatst het tbs-systeem weer in een negatief daglicht. Een tijdje terug hadden wij het over een tbs'er die twintig jaar lang onterecht in het systeem zou zitten, pas geleden verscheen een boek over een psychopaat die zijn tbs heeft uitgezeten maar toch weer tot een gruwelijke daad kwam, en nu weer het weekendverlov van een tbs'er dat uitloopt op verkrachting en mishandeling van een vriendin. Wij zullen in alle rust afwachten wat er precies uit dat onderzoek komt. Er is al een aantal vragen gesteld over dit specifieke geval, waar ik er een paar aan wil toevoegen. Is het de eerste keer dat de tbs'er geweld gebruikt tegen deze vriendin? Is het bezoek dat hij aan haar bracht in overeenstemming met de afspraken die rond dit onbegeleid verlov zijn gemaakt? Wie gaat na of iemand zich tijdens het onbegeleid verlov houdt aan de afspraken?

Als je de krantenberichten bij elkaar optelt, krijg je dezelfde discussie die wij al hebben gevoerd over het tbs-systeem, wat wij heel onterecht vinden. Wij zijn ervan overtuigd dat het tbs-systeem een goed systeem is dat helpt om delictgevaarlijke mensen uit de samenleving te houden, maar ook om tbs'ers niet in de longstay

oud te laten worden, door ze stapje voor stapje een plek in de samenleving te laten verwerven. Het parlementair onderzoek heeft dat destijds nog eens goed op een rijtje gezet, waaruit goede aanbevelingen zijn voortgekomen, waarmee wij aan de gang zijn gegaan. In het tbs-systeem zullen altijd zwakke schakels blijven. Daar moet je consequent kritisch op zijn. Een van die zwakke schakels wordt nu door de PVV gecreëerd: bij psychiatrisch patiënten met waanbeelden mag niet worden ingegrepen, maar pas als ze een delict plegen mag je ingrijpen via het tbs-systeem. Wij vinden dat een gekke manier. Je moet kijken naar bescherming van de samenleving, en naar bescherming van mensen tegen zichzelf. Op die manier moet je voorkomen dat zwakke schakels worden gecreëerd.

Een andere zwakke schakel waarvoor wij al eerder aandacht hebben gevraagd, zijn de slachtoffers. Wij hebben nog steeds de indruk dat het belang van de slachtoffers en de nabestaanden onvoldoende wordt meegewogen, ondanks het feit dat er bij het verlov en bij de verlofaanvragen aandacht wordt besteed aan de slachtoffers. Wij hebben dit al eerder aan de orde gesteld in het overleg met de minister over de slachtoffers. Kan de staatssecretaris aangeven hoe momenteel rekening wordt gehouden met de belangen van het slachtoffer?

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik hoor mevrouw Joldersma een aantal feitelijke vragen stellen. Nu is dit incident op 12 april jongstleden gebeurd; dat is tien dagen geleden. Vindt zij niet dat de staatssecretaris erg laks is met het geven van alleen maar dit kleine beetje informatie in haar brief, wetende dat het incident op de twaalfde is gebeurd, het eerste rapport in de tbs-kliniek dezelfde dag klaarligt en de dertiende is vervolmaakt en op het hoofdkantoor van de DJI ligt?

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Wij hebben net zoals een aantal andere mensen een paar aanvullende vragen gesteld. Ik vind zorgvuldigheid in dit soort kwesties zeer belangrijk. Ik vind niet dat wij over elk incident een debat in de Kamer moeten voeren, tenzij heel duidelijk is dat daaraan een groot probleem in het hele tbs-systeem ten grondslag ligt. Een aantal mensen heeft dit hiervoor al uitgesproken. Ik wil altijd kijken naar de zwakke schakels, maar om direct te zeggen dat wij het incident in de Kamer tot in detail kunnen bespreken? Ik had liever een brief ontvangen voor het overleg van 14 mei, die wij rustig zouden bespreken, zonder dat wij nu hierover op basis van halve informatie praten. Bovendien, dat is ook heel duidelijk, gaan wij niet over die individuele gevallen. Wij moeten altijd kritisch zijn op de zwakke schakels. Ik vind het te simpel, zoals mevrouw Verdonk zegt, dat de staatssecretaris morgen met een rapport moet komen waarin alles goed moet staan en dat goed beargumenteerd moet zijn.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Wel moet de staatssecretaris komen met de antwoorden op de feitelijke vragen die mevrouw Joldersma stelt, want zij begon wel degelijk met het stellen van feitelijke vragen. Mevrouw Joldersma zegt nu dat zij halve informatie heeft. Die halve informatie is haar toch verstrekt door de staatssecretaris, of zit ik nu verkeerd?

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Daarom stel ik ook een aantal aanvullende vragen. De staatssecretaris kan

Joldersma

zeggen dat dit vragen zijn die zij op dit moment niet kan beantwoorden, maar de vragen die ik heb gesteld zijn vrij simpel. Dit komt, omdat er allerlei berichten in de kranten circuleren en er onrust wordt gecreëerd. Daar mogen wij helderheid over krijgen, want ik vind het eerlijk gezegd een beetje een vreemd voorval. Wie heeft in dit geval nu wel tbs en wie niet en wie doen elkaar geweld aan? Het is dus een vreemde case. Over de buitenkant van de case kan de staatssecretaris helderheid verschaffen, over de binnenkant ervan is nog veel onduidelijk en ik denk dat de staatssecretaris daarin heel zorgvuldig moet zijn.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Laat ik het nog praktischer vragen. Vindt mevrouw Joldersma het niet vreemd dat hier vanavond de vraag gesteld moet worden of de mevrouw waar het over ging misschien ook ex-tbs-gestelde was? Dat die vraag hier überhaupt aan de orde moet komen, zegt toch iets over de informatieverstrekking van de staatssecretaris? Dat is toch ongelooflijk?

Mevrouw **Joldersma** (CDA): De brief van de staatssecretaris was kort. Wij hadden een aantal gegevens willen hebben en daar heb ik de staatssecretaris om gevraagd.

De heer **De Roon** (PVV): Ik verbaas mij toch een beetje over de opwinding die zowel bij mevrouw Joldersma als bij de vorige spreker ontstond over het feit dat wij naar aanleiding van deze zaak dit debat moeten voeren. Is zij het niet met mij eens dat als een tbs-gestelde een ernstig misdrijf pleegt, dit in ieder geval een aanwijzing is dat er iets mis kan zijn in het beoordelingssysteem dat heeft geleid tot die verlofverlening, tot de vrijlating van die persoon? Als het zo is dat je kunt vermoeden dat er iets mis is, wil zij dan drie, vier of vijf maanden wachten tot wij eindelijk wat nadere informatie van de staatssecretaris krijgen, of vindt zij met mij dat het dan van belang is om zo snel mogelijk zo veel mogelijk informatie op tafel te krijgen over zo'n zaak? Wij willen immers niet het risico lopen dat het in de komende vier of vijf maanden mogelijk op dezelfde manier nog een keer misgaat. Het is toch ieders belang om ervoor te zorgen dat wij dat zo snel mogelijk weten?

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Informatie boven tafel krijgen lijkt mij heel erg van belang. Ik geloof niet dat dit debat echt helpt om informatie boven tafel te krijgen, omdat er nog allerlei onderzoeken lopen en wij pas op basis van die onderzoeken deze case goed kunnen beoordelen. Is de heer De Roon het met mij eens dat een aantal incidenten en de harde maatregelen die daar vervolgens op zijn gebaseerd ervoor hebben gezorgd dat het tbs-systeem heel erg onder druk is komen te staan? Ik dacht bijna dat de heer De Roon weer zou vragen om het intrekken van alle verloven. Dat heeft hij gelukkig niet gedaan. Laten wij alstublieft het tbs-systeem goed beoordelen! Hij wil er ook voor zorgen dat delictgevaarlijke mensen uit de samenleving worden verwijderd. Dat willen wij ook. Ik heb de heer De Roon aangegeven, goed te kijken naar de zwakke schakel die hij soms zelf creëert, omdat hij mensen niet onder dwang en drang wil laten helpen als psychiatrisch patiënt.

De heer **De Roon** (PVV): Laten wij deze zaken inderdaad zo vroeg mogelijk beoordelen en daar niet mee wachten

tot over vier of vijf maanden. Alles wat wij nu al te weten kunnen komen en waaruit wij conclusies kunnen trekken, moeten wij nu al weten en niet over vier of vijf maanden.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Ik vind het jammer dat u geen antwoord geeft op mijn vraag over de zwakke schakel, die u zelf creëert. Dat lijkt mij namelijk heel belangrijk. Morgen hebben wij daar weer een overleg over in deze Kamer. U moet daar ook uw verantwoordelijkheid nemen om ervoor te zorgen dat wij die zwakke schakel aanpakken.

De heer **Teeven** (VVD): Die zwakke schakel creëert de VVD in ieder geval niet. Waar ik wel een beetje over val, is dat mevrouw Joldersma en met haar de vorige spreker zich er zo over verbazen dat wij hier zo staan. Wij hebben hier een beleid afgesproken. Als dat beleid goed wordt uitgevoerd, zou de Kamer bovendien niet ogenblikkelijk de vinger op elk incident leggen. Mevrouw Joldersma is het echter toch met mij eens dat dit het soort incident is waarover wij meteen moeten spreken als zou blijken dat het hier om twee tbs-patiënten ging in Enschede, nota bene met het project Oldenkotte? Dat een andere kliniek dan niet even denkt dat dit risicovol is omdat het om een veranderde situatie gaat! Maar, dat moeten wij nog van de staatssecretaris horen. Mevrouw Joldersma zegt echter heel gemakkelijk dat zij eerst een rapportje wil, dat zij het allemaal rustig wil uitzoeken en over vijf maanden een algemeen overleg wil. Maar zo werkt het toch niet? Dan moeten wij daar toch meteen over spreken? Dan moeten we tegen de staatssecretaris zeggen: papier is geduldig, maar wat is nu de werkelijkheid?

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Mijnheer Teeven, ik moet ook zeggen dat ik u eigenlijk ook niet helemaal ken op deze manier. U wilt iemand half veroordelen als u de informatie nog niet boven tafel hebt. Wij kunnen nu wel spreken over de "buitenkant" van de informatie, maar dat zegt nog niets over de binnenkant. Daar hebben wij juist het onderzoek voor nodig. Dat wil ik hebben om een goed oordeel te vellen of er echt iets aan de hand is, of er een zwakke schakel is dan wel of het inderdaad een van die incidenten is waar we nog steeds kunnen kijken hoe het beter had kunnen lopen. We kunnen daarmee echter niet zeggen, dat het hele tbs-systeem nu weer op de schop moet.

De heer **Teeven** (VVD): Ik vind het leuk hoor, van mevrouw Joldersma, want het is een beetje een doodoener om te zeggen dat het tbs-systeem op de schop moet. Dat krijg je altijd. Maar waar het hier natuurlijk om gaat – en mevrouw Joldersma geeft geen antwoord op die vraag – is dat de staatssecretaris op papier een mooi beleid uitstippelt en het soms ook nog wel controleert. Maar vervolgens is er een incident waarover de Kamer wil praten en mevrouw Joldersma wacht liever rustig op het rapportje. Het gaat om slachtoffers buiten, mevrouw Joldersma! Daar zou het CDA zich toch ook druk over moeten maken? Dat gaat niet om veroordelen of het tbs-systeem op de schop. Dat heeft zij zelfs collega De Roon vandaag niet horen zeggen. Daar gaat het allemaal niet om. Het CDA wil alleen over vijf maanden een rapportje en zal er dan nog wel eens naar kijken. Dat gaat toch niet zo?

Joldersma

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Ik vind dat de heer Teeven een beetje flauw doet. Wij zouden op 14 mei het overleg over tbs hebben. Als de heer Teeven zich een beetje rustig had gehouden, hadden wij dat 14 mei kunnen bespreken op basis van de gegevens die wij dan hebben. Dan hadden wij een beter beeld gehad. Dan kunnen wij de zwakke schakels in het tbs-systeem aanpassen. Daar hebben wij een overeenkomst over.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Laat ik dan melden dat de VVD er zorgvuldig mee omgaat als het om slachtoffers gaat in de samenleving en om gevaarlijke mensen die van tijd tot tijd "buiten lopen", mevrouw Joldersma. Het CDA moet het dan maar voor zichzelf beoordelen. Als het CDA meent dat wij ons hier in de Kamer een beetje rustig moeten houden, is dat niet een politiek die de VVD voorstaat.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Ik geloof toch dat ik hier degene was die het zojuist over "slachtoffers" had. Als de heer Teeven mij dat gaat verwijten, vind ik dat een beetje te simpel.

□

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Voorzitter. Ook de fractie van GroenLinks is op zijn minst ambivalent over de vraag of dit nu het beste moment en de beste vorm is om over dit ernstige incident te spreken. Voor mij speelt er nog een argument om daar enigszins terughoudend in te zijn en dat is dat het ook vaak voor slachtoffers beroerd is als dingen bijzonder uitgebreid in de openbaarheid worden besproken. Het is bekend dat dit niet in eerste instantie bevorderlijk is voor traumaverwerking. Ik wil dat aspect hier ook naar voren brengen, omdat ik niet wil bepleiten dat wij er niet over praten maar omdat ik het verstandig vind dat te doen op het moment dat de feiten over deze casus bekend zijn. Ik ga dan ook niet verder in op allerlei eerdere betogen over het stelsel. Dat kunnen wij doen nadat wij de informatie van de staatssecretaris hebben ontvangen. Ik denk ook dat het beter is om dat niet in de vorm van een spoeddebat te doen waarbij je maar drie minuten spreektijd hebt, maar in de vorm van een overleg met de commissie. Dan kunnen we er beter en grondiger naar kijken.

De aanvullende vraag die ik bij deze casus naar voren wil brengen, is hoe de toets door het Adviescollege verloftoetsing precies is uitgevoerd. Waren er signalen die er op konden duiden dat er toch nog risico's op delinquent gedrag bestonden? Waren de betrokken professionals van het college unaniem in hun advies aan de minister om het verlof toe te staan?

Over het adviescollege zelf heb ik nog de volgende vragen. Is er op dit moment al iets te zeggen over de aard en de omvang van de verlofaanvragen nu het inmiddels nieuw beleid is dat die aanvragen door het adviescollege worden beoordeeld? Wat is precies de oorzaak van het hoge aantal gehonoreerde verlofaanvragen? Dienen klinieken tegenwoordig minder snel een aanvraag in? Zijn ze dus selectiever geworden in het doen van een aanvraag? Of worden aanvragen zorgvuldiger en steviger onderbouwd?

Dat zijn de vragen die wij indien mogelijk vanavond en anders na het onderzoek, graag beantwoord zien.

□

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA): Mijnheer de voorzitter. Twee weken geleden zijn wij opgeschrikt door het bericht dat een tbs'er op onbegeleid verlof zijn vriendin zou hebben gegijzeld, mishandeld en verkracht. Een heel ernstige verdenking, een heel ernstige gebeurtenis. Het gaat hierbij om een man die onder toezicht van de overheid staat. Een man op onbegeleid verlof. Een zware verantwoordelijkheid hierbij rust op de schouders van de overheid. Alle redenen om deze gebeurtenis hoog op te nemen en tot op de bodem toe uit te zoeken. Is de nieuwe procedure voor verloftoetsing correct gevolgd? Had dit voorkomen kunnen worden? De staatssecretaris neemt deze zaak ook hoog op. Er zijn meteen twee onderzoeken gestart. Een onderzoek in de kliniek zelf en een strafrechtelijk onderzoek. Twee onderzoeken naar dit zeer ernstige voorval, precies zoals het hoort en precies zoals het moet. Helaas rest de Kamer niets anders dan afwachten wat er uit die onderzoeken komt. Pas dan kunnen wij ons een oordeel vormen.

Dit is een heel ernstige gebeurtenis. Er moet alles en alles aan worden gedaan om dit te voorkomen. Dat staat buiten kijf voor de Partij van de Arbeid en ik durf hier te stellen dat iedereen in deze Kamer dat vindt. De vraag blijft echter wat wij hier vanavond kunnen veranderen aan de situatie. Helaas niets. Konden wij het maar terugdraaien. Het liefst zou de Partij van de Arbeid uit willen schreeuwen dat dit nooit meer mag gebeuren. Wij zouden willen dat het werkelijkheid wordt, maar helaas is ook dat niet zo. Pas als het onderzoek gereed is, kunnen wij een conclusie trekken over de oorzaak. Pas als wij die oorzaak weten, valt er te bezien of wij maatregelen moeten nemen en, zo ja, welke. Dit geeft wel een heel machteloos gevoel, want het is wel heel erg als je dit in de krant leest. Ook daarvan durf ik te zeggen dat niet alleen de Partij van de Arbeid dit vindt maar dat de gehele Tweede Kamer dit vindt. Daarom rest ons niets anders dan de uitkomsten van het onderzoek af te wachten. Wij gaan die zeer kritisch lezen. Vervolgens vormen wij ons een oordeel. Wij willen het naadje van de kous weten om dat oordeel te kunnen vellen. De vraag aan de staatssecretaris is dan ook wanneer wij de uitkomsten van het onderzoek kunnen ontvangen. Het liefst zo snel mogelijk, maar wij willen wel een degelijk en goed onderzoek, zodat wij precies weten wat de oorzaak is en hoe wij kunnen proberen dit te voorkomen. Want dat is uiteindelijk waar het ons hier allemaal om te doen is.

□

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Voorzitter. Dit is weer de zoveelste keer dat er door een tbs'er op proefverlof ernstige misdrijven zijn gepleegd. Het is weer de zoveelste keer dat de Kamer daarover debatteert. Maar dat is niet wat wij willen. Wat wij willen is veiligheid voor onze burgers. Wat wij willen is dat wat er nu in Enschede is gebeurd, nooit meer gebeurt. Mensen die tbs wordt opgelegd, hebben al een keer vermoord of verkracht. Het kan niet zo zijn dat wij keer op keer worden geconfronteerd met het feit dat dit soort mensen op herhaling gaat. Ik denk dat wij tbs'ers gewoon in categorieën moeten onderverdelen: moordenaars, geweldplegers, zedenmisdadigers en pedoseksuelen. Waarom kennen wij in ons land eigenlijk het begrip "terbeschikkingstel-

Verdonk

ling"? Domweg omdat wij met elkaar van mening waren dat criminelen met een psychische stoornis die een ernstig misdrijf hebben gepleegd, behandeld moeten worden. Waarom? Om onze maatschappij op zowel de korte als de lange termijn te beschermen en om de dader voor te bereiden op een mogelijke terugkeer in dezelfde maatschappij. Het is dan ook geen straf, maar een maatregel die meestal in het verlengde van een straf wordt opgelegd. Die maatregel is erop gericht om criminelen te behandelen, zodat de maatschappij geen gevaar loopt als zij terugkeren in de samenleving. Indien tijdens de behandeling blijkt dat die niet tot het gewenste resultaat leidt, verlengt de rechter de tbs-periode. Tot zo ver is Trots op Nederland het helemaal eens met het tbs-systeem. Maar wij beseffen natuurlijk ook wel dat er tijdens de behandeling uiteindelijk een fase komt waarin moet worden nagegaan of die therapie succesvol is. Dat is het moment waarop de tbs'er op proefverlof moet gaan en juist dan gaat het nogal eens mis. Daar zit naar ons idee dan ook een zwakke plek in het tbs-systeem waaraan iets moet veranderen. Trots op Nederland vindt dat die verandering kan zijn het opnemen van enkele zaken in het zogenaamde Toetsingskader Verlof.

Ten eerste moet proefverlof slechts kunnen worden toegestaan als er bij de cliënt een reële en substantiële vooruitgang wordt geconstateerd. In de tweede plaats mag er geen sprake meer zijn van recidivegevaar voor het delict waarvoor de tbs-maatregel werd opgelegd. Pas als er na de beste inschatting geen kans meer is op herhaling, kan proefverlof worden gegeven.

Dat is echter niet voldoende. Er zijn extra waarborgen nodig. Het proefverlof moet wat ons betreft met de nodige waarborgen worden omgeven. Je kunt daarbij denken aan begeleiding en de ouderwetse stok in de broek, de enkelband, medicatie en het informeren van de burgemeester in de woonplaats. Ook het informeren van mensen die potentieel risico lopen, is belangrijk. Denk daarbij aan voormalig slachtoffers en zij die op andere wijze te vrezen zouden kunnen hebben voor het gedrag van de tbs'er. Dat soort voorwaarden moet voortaan gelden voor iedere tbs'er die proefverlof krijgt. Ik ben benieuwd naar de reactie van de staatssecretaris daarop. Kort gezegd komt het erop neer dat er geen proefverlof meer mag worden gegeven op basis van optimisme, maar alleen op grond van solide en strenge criteria.

Ik gaf niet voor niets vier categorieën aan. De laatste categorie richt zich op kinderen. Als er één groep is in de samenleving die onze bescherming verdient, is dat die van de kinderen. Daarom mag de laatste categorie, de pedo's, voortaan alleen nog maar in aanmerking komen voor proefverlof of beëindiging van tbs als die mensen zich vrijwillig laten castreren. Anders blijven de pedofielen gewoon achter de tralies of de muren zitten. De keuze is aan hen. Ik besef dat dit hard klinkt, maar bedenk dat de maatregel tbs niet zo maar wordt opgelegd en dat het gaat om gedrag dat moeilijk is te beïnvloeden. Bedenk ook dat pedofilie nauwelijks of niet is te genezen. Wat Trots op Nederland betreft zijn er dus twee keuzemogelijkheden: je gaat achter de muur, of je laat je vrijwillig castreren. Laat duidelijk zijn dat ik het dan niet heb over chemisch castreren.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA): De PvdA-fractie is heel blij om te merken dat ook Trots op Nederland zeer bezorgd is over dit incident en dat zij, evenals de rest van de Kamer, kiest voor een veilig Nederland. Mevrouw

Verdonk doet echter een aantal voorstellen dat al praktijk is. Een nieuw voorstel is dat er altijd iemand bij de tbs'er moet zijn als hij met proefverlof gaat. Ik neem aan dat mevrouw Verdonk meent dat dit ook moet gelden voor onbegeleid verlof. Dan is er echter geen sprake meer van proefverlof en evenmin van onbegeleid verlof. Als mevrouw Verdonk vindt dat er geen onbegeleid verlof meer mag worden gegeven, schaft zij eigenlijk het tbs-systeem af. Wil zij dat?

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Nee. Daarmee maak ik slechts het risico voor de samenleving kleiner. Ik denk namelijk dat onze burgers dat langzamerhand verdienen. Kijk maar naar het incident in Enschede. En daarna is er weer een ander incident geweest met een klein kindje in Ede. Dat werd meegenomen. Dat soort incidenten vindt steeds plaats, omdat wij bij het verlenen van proefverlof steeds uitgaan van een soort optimistisch mensbeeld dat inhoudt dat het wel goed zal gaan. In veel te veel gevallen gaat het echter niet goed.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter. Helaas wordt de Kamer regelmatig opgeschrikt door berichten over een ontsnapte tbs'er die in zijn verlof ook nog een ernstig misdrijf begaat. Burgers en vooral slachtoffers en nabestaanden, zijn ontsteld. In een dergelijke situatie is het eenvoudig om te zeggen dat verlof tijdens de tbs-periode niet mogelijk moet zijn, maar daarmee zetten wij feitelijk het tbs-systeem op zijn kop. Met een dergelijke benadering sluiten wij volledig uit dat iemand die een misdrijf heeft begaan terugkeert in de samenleving. Als betrokkene een rechtvaardige straf heeft ondergaan, dient het mogelijk te zijn om net zo rechtvaardig in de samenleving terug te keren, hoe vreselijk het misdrijf ook was dat betrokkene heeft gepleegd. Indien nodig, moet hij onder begeleiding terug kunnen keren. Volledig uitsluiten van risico's is niet mogelijk. Wel vraagt de ernst van de misdrijven die zijn begaan om een strenge behandeling van verlof voor tbs'ers. Niet voor niets heeft enkele jaren geleden de commissie-Visser een rapport uitgebracht met aanbevelingen om het stelsel te verbeteren. Het Adviescollege Verloftoetsing Tbs was daarvan het gevolg. De staatssecretaris heeft het jaarverslag 2008 zonder beschouwing naar de Kamer gezonden. Wat is haar oordeel hierover? Houdt dit adviescollege inderdaad scherper toezicht op de voorwaarden en risicofactoren die een rol spelen voordat toestemming voor verlof wordt verleend? Is hiervan ook al een begin van effect te merken? Ik sluit mij aan bij wat feitelijke vragen die zijn gesteld over de gang van zaken in de casus die vanavond voorligt.

Enkele jaren geleden is al gesproken over de toepassing van elektronische hulpmiddelen, onder meer in 2007. Toen is besloten nader onderzoek te doen. Uit dat onderzoek, dat wij in maart van dit jaar hebben ontvangen, blijkt dat deze methoden effect zouden kunnen hebben, maar dat het onderzoek beperkingen had. Waarom blijft de staatssecretaris dan alleen bij het toestaan van mogelijkheden om te experimenteren zonder dat zij werkelijk in de praktijk gaat toetsen of een enkelband goed resultaat kan hebben? Waarom zo afwachten? Ook het geval van Ede, wat juist nog werd aangehaald, dwingt ons toch tot nadenken over een zo goed mogelijke aanpak opdat – hier val ik mevrouw

Van der Vlies

Bouwmeester volstrekt en onvoorwaardelijk in bij – wij de zaak zodanig onder een beleid plaatsen dat zaken als deze zo goed mogelijk worden voorkomen. Zij zullen nooit 100% zijn uit te sluiten, maar wij kunnen wel zo goed mogelijk proberen ze te voorkomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. Het is alweer even geleden dat er in de Kamer over een incident met een tbs'er gesproken is. Op zich is dat een goede ontwikkeling. Het aantal onttrekkingen aan verlof is ook drastisch gedaald. Dat wijst niet alleen uit dat klinieken zorgvuldiger worden, maar ook dat het voortvarend uitvoeren door dit kabinet van zeventien aanbevelingen van de Tweede Kamer vrucht begint af te werpen. De commissie-Visser heeft een rapport afgeleverd waar eigenlijk alle partijen goed op hebben gereageerd, omdat zij zagen dat het tot een wezenlijke verbetering van het tbs-stelsel zou leiden. Dat was voor mij persoonlijk ook de reden om deze kabinetsperiode op alle zeventien aanbevelingen vooruitgang te boeken. Zo meteen zeg ik in het kader van dit incident ook iets meer over het Adviescollege Verloftoetsing Tbs.

Elk incident blijft er een te veel. Terwijl ik dit zeg, besef ik terdege dat de handicap bij dit debat is dat wij nog niet in staat zijn om conclusies te trekken over de vraag of er bij de verlofverlening iets verkeerd is gegaan en, zo ja, waar, hoe dat voorkomen had kunnen worden en, vooral, wat wij ervan kunnen leren.

Op 12 april jongstleden heeft zich een incident met een terbeschikkinggestelde voorgedaan. Het betrof een tbs'er uit de Van der Hoeven Kliniek die onbegeleid verlof had gekregen. Het incident heeft plaatsgevonden terwijl wij nog verbetermaatregelen aan het doorvoeren zijn en moeten wachten tot wij van het Adviescollege Verloftoetsing Tbs iets in handen krijgen waarvan wij zeker weten dat het een aanzienlijke verbetering oplevert van de situatie voor het bestaan van het adviescollege. Als een kliniek voorheen besloot om een tbs'er met verlof te laten gaan, toetste het ministerie van Justitie marginaal. Dat vond de Tweede Kamer onvoldoende. Zij vond dat het oordeel van de kliniek volledig getoetst moest worden, dus dat er een tweede check moest komen. Die tweede check voert het adviescollege uit. Mij lijkt het goed dat wij op enig moment later dit jaar aan de hand van het WODC-onderzoek nagaan hoe het adviescollege functioneert en of het die volledige toets ook goed uitvoert.

Ik ken natuurlijk nog niet alle details van het incident, maar kan ik de aanvullende vragen erover beantwoorden, dan doe ik dat zeker. Zoals ik al zei, heeft een mogelijk slachtoffer van het incident aangifte tegen een verdachte tbs'er gedaan, die een machtiging voor onbegeleid verlof had. Wij weten dat de verdachte een vriend van het slachtoffer was. Ik kan meteen op de vraag van de heer Teeven antwoorden dat de terbeschikkinggestelde en het slachtoffer elkaar inderdaad tijdens hun verblijf in kliniek Oldenkotte hebben leren kennen. Op het moment dat het incident plaatsvond, was de mogelijke dader met onbegeleid verlof. Hij had op dat moment nog een relatie met het slachtoffer. Er is wel sprake van een mogelijke eerdere verbreking van die relatie, maar zij was ten tijde van dit verlof hersteld

volgens de informatie waarover wij beschikken. Deze informatie maakt nog wel deel uit van het onderzoek. Daar zal ik zo meteen natuurlijk nog iets over zeggen. Ik probeer u zo volledig mogelijk te antwoorden aan de hand van feiten.

De heer **Teeven** (VVD): Alleen over het concrete feit dat de staatssecretaris nu meldt, over dit specifieke puntje, heb ik een vraag. Is het haar vriend of was het haar vriend? Is de relatie inmiddels verbroken of is zij nog steeds in stand? Was er dus op het moment van het gebeurde op 12 april een relatie of niet?

Staatssecretaris **Albayrak**: Volgens de informatie die wij nu hebben, was die relatie in stand en is deze ook meegewogen bij het toestaan van het onbegeleid verlof, omdat het slachtoffer deel uitmaakte van het netwerk waar de verdachte naartoe mocht gaan in het kader van het onbegeleid verlof. Er zijn eerder geen meldingen van incidenten geweest waarbij sprake was van geweld jegens het slachtoffer. Daarover had mevrouw Joldersma een vraag gesteld.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter ...

De **voorzitter**: Ik zou het toch fijn vinden als de staatssecretaris de kans kreeg om wat antwoorden te geven. Ik kan mij voorstellen dat er daarna nog wat overblijft, hoor. Het meest waarschijnlijke antwoord op elke vraag zal zijn dat de staatssecretaris er straks aan toekomt. Dat zou toch niet echt efficiënt vergaderen zijn.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik heb nog heel veel antwoorden, voorzitter.

De **voorzitter**: Daarom.

Staatssecretaris **Albayrak**: De verlofmachtiging is volgens de nieuwe regels afgegeven. Het Adviescollege Verloftoetsing Tbs heeft de verlofaanvraag van de kliniek beoordeeld en positief advies gegeven. De verlofmachtiging is vervolgens afgegeven na een inhoudelijke toets door het ministerie. Er waren geen signalen dat het tot een dergelijk incident zou kunnen komen, vooral ook gelet op het gedrag van betrokkene tijdens eerder verlof. Hiertoe is eerst door de kliniek en vervolgens door het adviescollege de checklist langsgelopen.

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter ...

De **voorzitter**: Spelregels gelden voor iedereen. Ik heb gevraagd om de staatssecretaris even de kans te geven. Dit vraag ik dan wel aan u allemaal.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik ga nog iets concreter en iets dieper in op de vraag hoe het adviescollege heeft gekeken. Zoals ik al zei, is dit gegaan conform de vastgestelde nieuwe inhoudelijke procedure. Het begeleid verlof is op 12 september bekeken in de commissievergadering van het adviescollege. Vervolgens is het verlofplan bekeken. Binnen dat kader is gezegd dat dit onbegeleid verlof mocht plaatsvinden. Men zag op basis van de beschikbare inhoudelijke informatie geen aanleiding om aanvullende voorwaarden te stellen. Zulke voorwaarden kan het adviescollege stellen aan onbegeleid verlof en überhaupt aan verlof. Daarbij is ook

Albayrak

betrokken dat betrokkene reeds vaker op verlof was geweest en dat de verlofmachtiging op 12 september is afgegeven. Het was dus niet de eerste keer dat de betrokkene met verlof ging.

Misschien kan ik naar aanleiding hiervan ingaan op de vraag van mevrouw Verdonk over met name het proefverlof. Ik denk dat een aantal dingen door elkaar loopt. Een tbs'er gaat niet meteen met proefverlof. Een tbs'er wordt niet uit de kliniek met proefverlof gestuurd en vrijgelaten, de samenleving in. Dat gaat na jarenlange behandeling. Men start met begeleid verlof, vele malen. Wij hebben met elkaar in het kader van de verbetermaatregel afgesproken dat vóór het begeleid verlof ook nog beveiligd verlof kan plaatsvinden. Naast de sociotherapeuten die begeleiden, gaan in dat eerste stadium ook nog beveiligers mee. Na het begeleid verlof is het stadium van het onbegeleid verlof als de persoon daaraan toe is, gelet op de stand van de behandeling. De laatste fase is, zoals men weet, dat iemand met proefverlof en met transmuraal verlof mag. Dan mag iemand ook buiten de kliniek wonen en resocialiseren in een gemeente. Dit waren nog enige details over de wijze waarop verlofverlening bij tbs in elkaar zit. Het is dus niet van 0 naar 100, van de kliniek naar de vrije samenleving, in één seconde. Het gaat gefaseerd en opgebouwd, in een opeenvolging van beveiligd, begeleid, onbegeleid tot vrij in de situatie van het proefverlof en daarna transmuraal.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik heb alleen een punt van orde, voorzitter. Ik denk niet dat iemand hier een lesje nodig heeft hoe het verlof werkt in een tbs-kliniek. Scheelt weer tijd.

Staatssecretaris **Albayrak**: Dan had u misschien zelf iets zorgvuldiger moeten zijn toen u het had over proefverlof. Het gaat hierbij namelijk helemaal niet om iemand die met proefverlof was. Het gaat niet om het vrijlaten van tbs'ers met proefverlof vanuit de kliniek. Als u die zorgvuldigheid in uw woorden legt, heb ik het niet nodig om dit zo uitgebreid uit te leggen.

Voorzitter. Ik zeg iets over het onderzoek. Toen dit incident had plaatsgevonden, is dit naar aanleiding van de aangifte door het slachtoffer direct gemeld, ook aan mij. Wat op dat moment meteen gebeurt, is dat het Openbaar Ministerie strafrechtelijk onderzoek instelt naar de aangifte en de strafbare feiten waarvan aangifte is gedaan. Het onderzoek naar de vraag of en, zo ja, hoe deze strafbare feiten hebben plaatsgevonden is dus nog in volle gang.

Parallel voert de Van der Hoeven Kliniek een intern onderzoek uit. Zoals bij incidenten gebruikelijk is dat meteen gestart. De kliniek maakt een vrij grondige reconstructie van de toedracht; deze reconstructie spitst zich vooral toe op de procedure van de verlofverlening en de aan de verlofverlening gestelde voorwaarden. Bij iedere verlofbeweging vindt zowel een gesprek plaats voordat iemand naar buiten mag, als een terugmeldgesprek over de vraag hoe het verlof is verlopen. Tegen mevrouw Joldersma zeg ik dat bij een netwerk van mensen rond iemand die met onbegeleid verlof mag – zoals in het onderhavige geval – die mensen ook bij de evaluatie van de verlofbeweging worden betrokken.

In het kader van het eigen onderzoek heeft de Van der Hoeven Kliniek contact opgenomen en gesprekken gevoerd met de Inspectie voor de Gezondheidszorg en

de Inspectie voor de Sanctietoepassing. Naar aanleiding van de resultaten van dit zorgvuldige en grondige onderzoek besluit ik of de Inspectie voor de Sanctietoepassing eventueel nader onderzoek moet verrichten. De Kamer kent mij inmiddels goed genoeg om te weten dat ik dat direct zal doen als de bevindingen daartoe aanleiding geven. Tegen de heer De Roon zeg ik dat de Inspectie voor de Sanctietoepassing ook de instantie is die de rol van de kliniek en de wijze waarop de verlofverlening daar tot stand is gekomen, beoordeelt, alsmede de vraag hoe het adviescollege heeft getoetst en de rol van de DJI.

In de media is de vraag opgeworpen of de burgemeester niet had moeten worden geïnformeerd; diverse Kamerleden hebben dezelfde vraag gesteld. Burgemeesters worden niet over iedere individuele verlofbeweging geïnformeerd. Dat willen zij ook niet. De Kamer moet zich voorstellen dat er jaarlijks zo'n 50.000 verlofbewegingen van tbs'ers zijn, van beveiligd verlof tot proefverlof. Er is ook sprake van een verlofbeweging als iemand met een begeleider op de straathoek een pakje sigaretten mag kopen. Tbs-verlof betekent niet altijd dat een gevaarlijk iemand de straat op wordt gestuurd. Wij moeten die beeldvorming echt eens achter ons laten. Verlof gebeurt op vele manieren en in ieder geval langs de zojuist geschetste opbouw. Ik herhaal: een burgemeester wordt niet over iedere individuele verlofbeweging geïnformeerd en dat is ook niet de bedoeling.

Ik vind het wel van belang dat burgemeesters worden geïnformeerd wanneer een tbs'er zich in een gemeente vestigt in het kader van resocialisatie. Naar aanleiding van de motie-Joldersma is zo'n informatiemodel met de Kamer afgesproken. Op basis van dit model is over het hele jaar 2008 de ZOET-pilot – Zicht Op Enschedese Tbs-gestelden – uitgevoerd. Tegen de heer Teeven zeg ik dat die pilot betrekking heeft op mensen die nog in Oldenkotte worden behandeld en die in het kader van resocialisatie op verlof mogen gaan en zich vestigen, bijvoorbeeld tijdens transmuraal verlof, in Enschede. De reikwijdte van de pilot is met de Kamer besproken. Het moet de Kamer dus bekend zijn dat tbs'ers die jaren geleden al in Oldenkotte waren behandeld, maar nu alweer jaren in een andere kliniek zitten, geen onderdeel van de pilot vormen. Bij het thans voorliggende incident zou je kunnen zeggen dat wij destijds anders hadden moeten besluiten, maar dan had je vragen moeten beantwoorden in de trant van "Tot hoe ver gaan wij terug? Betrekken we er mensen bij die tien jaar geleden of de laatste twee jaar in Oldenkotte hebben gezeten?" Dat hebben wij echter met de Kamer niet zo afgesproken, dus de reikwijdte van deze pilot uit 2008 was zoals deze was, namelijk mensen die op dat moment in Oldenkotte zaten en in Enschede een verlofbeweging in het kader van resocialisatie zouden maken. Daarover zouden wij de burgemeester informeren.

De heer **Teeven** (VVD): Ik heb een vraag over dit specifieke punt.

De **voorzitter**: Dan mag mevrouw Joldersma eerst.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Ik heb een heel concrete vraag over het slachtoffer. De staatssecretaris zei dat het slachtoffer in Oldenkotte heeft gezeten. Is zij nu tbs'er of ex-tbs'er?

De heer Teeven (VVD)

© M. Sablerolle – Gouda

Staatssecretaris **Albayrak**: Het slachtoffer is ex-tbs'er. De derde persoon, de medeverdachte, heeft overigens geen tbs-verleden. De heer Teeven vroeg daarnaar.

De heer **De Roon** (PVV): Ik hoorde de staatssecretaris zeggen dat bij de evaluatie van iedere verlofbeweging ook degene wordt betrokken die is bezocht door de tbs'er. Ik zou graag willen dat de staatssecretaris uitlegt wat dat precies inhoudt. Is dat een telefoontje met de vraag of het allemaal goed is gegaan, of gaat een deskundige naar de bezochte persoon toe om diepgaand te analyseren of de waarheid gesproken wordt? Er was een relatie tussen deze mensen. Dan hebben ze er soms belang bij om niet de waarheid te vertellen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Wanneer wordt besloten tot een verlofbeweging, is die altijd ingekaderd. Het verlof is niet vrij: u mag weg en we spreken af dat u niets verkeerd doet. Het is altijd heel specifiek: waar gaat u naartoe, wie gaat u zien, waar verblijft u en voor hoe lang? Onbegeleid verlof kan duren van één tot zes dagen. Er zijn maximaal zes nachten buiten. Men gebruikt een netwerk, bijvoorbeeld een vriendin, juist om iemand weer een normaal leven te laten oppakken. Er waren geen indicaties dat in deze relatie sprake was geweest of zou kunnen zijn van geweld. Ook een partner wordt dan betrokken bij de verlofbeweging; in dit geval bij het onbegeleide verlof.

Men kan zich de evaluatie op allerlei mogelijke manieren voorstellen. Op het moment dat een tbs'er terugkomt, vraagt men eerst betrokkene zelf hoe het verlof is geweest. Vervolgens wordt het verhaal gecheckt bij degene van wie bekend is dat de tbs'er er is geweest. Dat kan telefonisch gebeuren, maar als de behoefte bestaat om door te vragen, kan het ook in de vorm van een persoonlijk gesprek of nader onderzoek. Dat gebeurt al helemaal als er sprake is van het mogelijk weigeren van verlof in de toekomst, of als men vermoedt dat er iets niet goed gegaan is of de waarheid niet wordt verteld.

De heer **De Roon** (PVV): Vindt de staatssecretaris zelf ook niet dat een telefoongesprekje wel wat erg kort door de bocht is in dit soort situaties, juist als het gaat om

personen die een relatie met elkaar hebben en die allebei in een tbs-kliniek zitten of hebben gezeten?

Staatssecretaris **Albayrak**: Er zijn natuurlijk meerdere manieren om te checken bij de omgeving. Als de persoon alleen naar de partner gaat, ben je beperkt in je middelen. Dan ben je afhankelijk van de verklaring van de partner. Je kunt moeilijk iemand anders meesturen naar het huis als het geen begeleid verlof meer is. In de begeleid fase gebeurt dat uitdrukkelijk, maar we spreken hier over de onbegeleide fase. Er is een oordeel geweest en een risicotaxatie over de vraag of iemand onbegeleid naar buiten mag. Dan ben je al heel ver in je resocialisatie. Mensen gaan ook naar hun ouders, naar broers en naar andere familieleden. Je moet tot op zekere hoogte kunnen vertrouwen op de echtheid van de meldingen die je krijgt over het verloop van het verlof.

De heer **Teeven** (VVD): Ik had de staatssecretaris nog gevraagd naar de reden waarom de 34-jarige man op een gegeven moment vanuit Oldenkotte is overgeplaatst naar de Van der Hoeven Kliniek. Had dat te maken met het bestaan van de relatie tussen hem en de vrouw die ook in de tbs zat? Zijn de bevindingen uit de observaties die in Oldenkotte zijn gedaan toen beide partners een relatie kregen en hadden, overgedragen aan de Van der Hoeven Kliniek? Dat is natuurlijk van belang, anders bekijk je de situatie alleen vanuit de Van der Hoeven Kliniek.

Waarom schrijft de staatssecretaris in haar brief van vandaag eigenlijk niet gewoon dat de twee mensen elkaar in Oldenkotte hebben leren kennen en dat het slachtoffer ook een tbs-patiënt is of was? Het kan natuurlijk een vergissinkje zijn, maar ik heb er een wat ongemakkelijk gevoel bij. Die informatie had toch in de brief van vandaag thuisgehoord? Of zit ik helemaal mis?

Staatssecretaris **Albayrak**: Nee, de heer Teeven zit niet helemaal mis. Ik ga in dit debat eigenlijk al heel ver in het geven van concrete informatie over het incident, waarnaar het OM onderzoek doet, maar ook over de hele situatie en de achtergronden van zowel verdachte als slachtoffer. Voor een deel heb ik de informatie niet, maar ik ben er heel erg terughoudend in om het beetje informatie dat ik had, in een brief te zetten. Ik ben daarin heel erg terughoudend, voor zover je dat niet geheel door eigen onderzoek gestaafd en bewezen met de Kamer kunt delen. Op het moment dat de Kamer informatie kan krijgen, zal ik die geven. Maar ik weet niet of ik die relevant had gevonden voor dit debat. Dat die relatie er was, vind ik relevant voor het onderzoek. Dat is ook een uitdrukkelijk onderdeel daarvan. Ik had nog veel meer details kunnen opschrijven in de brief. Die details zijn onderwerp van het onderzoek, maar wij hebben er in dit debat niets aan als wij conclusies willen trekken.

De heer **Teeven** (VVD): Dan begrijpt de staatssecretaris mij niet goed. De staatssecretaris zet beleid uit; zij spreekt dat af met de Kamer. Bijna iedereen in de Kamer heeft zich achter dat beleid, gericht op een zorgvuldig tbs-systeem, geschaard. Nu gaat het erom of de verloftoetsing op een goede wijze is gebeurd. Of zijn er onverantwoorde risico's genomen? Ik denk dat de staatssecretaris de Kamer over alle facetten moet informeren. Zij hoeft de Kamer niet te informeren over het strafrechtelijk onderzoek. Hoe dat afloopt, lezen wij

Albayrak

wel. Mij gaat het erom dat de staatssecretaris in haar brief van vandaag iets belangrijks vergeet te vermelden. Het is dat ik er toevallig naar vraag; dan horen wij het, maar anders horen wij niets.

Staatssecretaris **Albayrak**: Het is onderwerp van onderzoek. Hoe was de relatie? Wat was de relatie? Hoe lang heeft zij geduurd? Wat zijn de feiten rondom die relatie? Het simpele feit dat die relatie er was, vond ik niet relevant voor dit debat. Zoals ik al zei, zijn er nog veel meer details uit het individuele dossier. Een van de redenen waarom ik terughoudend ben over die relatie is dat wij het hier hebben over een dader. Er is echter ook een slachtoffer. Met het naar buiten brengen van informatie over de betrokkenheid van slachtoffers bij het incident moet je al helemaal voorzichtig zijn. Wij voeren hier debatten waarin de heer Teeven, met recht, de rol van de slachtoffers wil versterken. Dat doet de heer Teeven met voortvarendheid. Wij hebben daarover afspraken gemaakt. Op het moment dat er sprake is van een incident waarbij een slachtoffer betrokken is, moet je, zeker voordat je alles weet over de toedracht en de voorgeschiedenis, als bewindspersoon terughoudend zijn met het zomaar delen van informatie over de persoonlijke levenssfeer.

De heer **Teeven** (VVD): De staatssecretaris deelt wel de informatie over de vrouw in Papendrecht, namelijk dat zij geen tbs-gestelde was. Als dat in de krant komt, raakt dat de persoonlijke levenssfeer van die vrouw. Wij moeten onder ogen zien dat er misschien geen slachtoffer was geweest als zaken anders waren gelopen. Wij hadden dan helemaal geen rekening hoeven te houden met het slachtoffer. Er was dan helemaal geen slachtoffer geweest. Volgens mij moeten wij dat ook aan de orde stellen. Ik ben het met de staatssecretaris eens dat wij naar het slachtoffer moeten kijken, maar ik vind dat deze informatie wel in de brief van vandaag had moeten staan.

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): In het verlengde van deze discussie: de informatie die wij nu te horen krijgen is zeer privacygevoelig. Wij hebben die informatie nodig om een oordeel te kunnen vellen over het functioneren van dit adviescollege. Ik heb een vraag die nog verder gaat, maar het lijkt mij onverstandig als de staatssecretaris hem hier beantwoordt. Ik zou procedureel willen voorstellen dat wij een vertrouwelijke behandeling van zo'n casus krijgen, om een en ander goed te kunnen beoordelen.

De adviescommissie heeft al op 12 september ingestemd met een verlofplan. 12 september is lang geleden. Was dat een verlofplan voor meerdere bezoeken? Is in de loop van de periode na 12 september die relatie uitgegaan en is dat voor de adviescommissie reden geweest om opnieuw een oordeel te vellen over het kwetsbare van deze relatie, met mogelijk daaraan verbonden risico's op geweld? Ik herhaal echter dat ik het wat gênant zou vinden om hier in openbaarheid een antwoord op mijn vragen te krijgen. Ik zou de staatssecretaris willen vragen om deze punten te laten betrekken in het onderzoek. Aan de voorzitter vraag ik wat de meest verstandige manier is om dit te behandelen: helemaal in het openbaar, of misschien toch ook vertrouwelijk als het over deze casus gaat.

Staatssecretaris **Albayrak**: Rapporten van de Inspectie voor de Sanctietoepassing gaan naar de Kamer. Zij worden openbaar gemaakt en zullen worden besproken. Per definitie worden die rapporten geanonimiseerd. Aan de orde komen de vragen of er wat verkeerd is gegaan, op welke momenten dat is gebeurd, of het voorkomen had kunnen worden, of iemand een fout heeft gemaakt en hoe wij hiermee in de toekomst mee om willen gaan. Dat type debatten moeten wij in de Kamer houden, willen wij een bijdrage leveren aan een verbetering van het stelsel. Ik zal voorzien in het verzoek om de nader gestelde vragen mee te nemen in het onderzoek.

De **voorzitter**: Ik sluit mij op dit moment aan bij de woorden van de staatssecretaris dat het verstandig is om die afweging te maken op het moment dat de definitieve rapporten er inderdaad liggen. Ik wacht ook de reacties van de andere collega's af.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Voorzitter. Het Adviescollege Verloftoetsing Tbs heeft naar dit verlof gekeken en een positief advies gegeven over dit ongebeide verlof naar een ex-tbs-gestelde. Ik wil even doorgaan op de vraag van de heer Teeven. Heeft de staatssecretaris enig idee van het risicoprofiel dat wordt gemaakt?

Staatssecretaris **Albayrak**: Er wordt door de behandelaren een uitgebreide risicotaxatie gemaakt. Daarbij wordt gebruikgemaakt van internationaal erkende checklists. Deze worden in Nederland al sinds jaar en dag toegepast en zijn hier ook wetenschappelijk erkend. Op basis van gedrag in de kliniek en tijdens eerdere verlopen wordt een inschatting gemaakt van de risico's. Die risico-inschatting leidt bij veel klinieken tot zorgvuldiger omgaan met verlobbewegingen.

De heer De Wit moet niet denken dat dit per definitie alleen maar goed is. Wij weten één ding zeker, namelijk dat men consequenties moet verbinden aan die risicotaxatie en die moet toepassen. Als de risico's laag zijn, moet heel snel doorgegaan worden met de behandeling. Dat is immers de enige manier waarlangs resocialisatie, het succesvol terugbrengen in de samenleving, kan worden gerealiseerd. Er wordt al heel lang gewerkt met die risicotaxaties. Wij weten dat de recidive door de tbs'ers ongeveer minder dan de helft is van de recidive van gewone gevangenen die vrijkomen. Het gaat om 70% bij het gewone gevangeniswezen en om ongeveer 30% bij de tbs.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik heb toch andere cijfers gezien. Daar ging het om 51% bij de tbs.

Staatssecretaris **Albayrak**: Over welke cijfers heeft mevrouw Verdonk het?

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): De staatssecretaris sprak over heel grote checklists. Er is dus ontzettend veel bekend voordat iemand op verlof gaat, heel veel! Toch is de staatssecretaris niet in staat de Kamer een fatsoenlijke brief te schrijven. Waarom niet? Krijgt zij die informatie niet? Wordt zij wel genoeg gevoed door haar ambtenaren?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik heb alle informatie.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Maar dan is het nog erger,

Albayrak

voorzitter. Waarom deelt de staatssecretaris die informatie dan niet met de Kamer? Waarom schrijft zij dan zo'n summier brief en moet de heer Teeven vijf pogingen doen om erachter te komen of het om een ex-tbs-gestelde of om een personeelslid ging, waar de betreffende persoon gezeten heeft, et cetera. Waarom neemt zij de Kamer niet zo serieus dat zij dit gewoon meldt in haar brief?

Staatssecretaris **Albayrak**: Mevrouw Verdonk, als iemand de Kamer serieus neemt als het gaat om tbs'ers, ben ik dat wel. Ik zat in de commissie-Visser. Ik vind dat die 17 aanbevelingen die nu uitgevoerd worden en voor een belangrijk deel al uitgevoerd zijn, een belangrijke verbetering vormen van het hele stelsel. Mijn informatievoorziening aan de Kamer is altijd optimaal geweest en zal altijd optimaal zijn. Eigenlijk heb ik de informatie die mevrouw Verdonk vraagt, al gegeven. Ik heb namelijk gezegd dat de verloftoetsing en de verlofverlening geheel volgens het boekje zijn verlopen. Dat was mijn eerste onderzoek. Alles wat men moest nalopen, is nagelopen. Nu vindt er een verdieping plaats op elk van de onderdelen, dus ook de risico's. Wat was bekend en was het uiteindelijke oordeel juist? De resultaten van dat onderzoek heb ik nog niet beschikbaar, maar ik kan de Kamer alle checklists zo op papier doen toekomen. Het gaat om standaardchecklists.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik concludeer dat de staatssecretaris op 22 april nog steeds niet wist of het slachtoffer een ex-tbs-gestelde was of niet. Als de staatssecretaris dat wel wist, heeft zij de Kamer niet geïnformeerd en als zij dat niet wist, heeft zij haar werk niet goed gedaan.

Staatssecretaris **Albayrak**: Er staan wel 200 dingen niet in die brief. Zo kunnen wij wel bezig blijven. De Kamer is met die brief volledig geïnformeerd op de punten die zij voor dit debat moest weten, namelijk wat de stand van zaken was en hoe wij met het incident omgaan. Wij zitten hier echt in de spagaat van een incident dat aan de ene kant nog volop wordt onderzocht, strafrechtelijk in de kliniek en straks wellicht door de Inspectie voor de Sanctietoepassing, en aan de andere kant een standaard verlooppraktijk met ruim 50.000 verlofbewegingen in de tbs-sector, waar het bijna altijd goed gaat, maar incidenteel niet. Elk incident is er één te veel. Daarom zijn wij het zo grondig aan het onderzoeken. Op het moment dat de resultaten van dat onderzoek bekend zijn, krijgt de Kamer al die informatie en mag zij zeggen hoe het is gegaan.

De **voorzitter**: U bent al geweest in deze ronde, mijnheer De Roon. Mijn geheugen laat mij niet in de steek. De staatssecretaris kan doorgaan met haar betoog.

Staatssecretaris **Albayrak**: Misschien is dit het moment om een aantal concrete vragen van de leden langs te lopen.

Ik heb inderdaad gezegd dat de inspectie niet alleen onderzoek doet naar wat er in de kliniek is gebeurd bij de eerste verlofaanvraag, maar ook naar hoe het adviescollege en het hoofd DJI hebben gehandeld. Ik heb de heer De Roon toegezegd dat ik het inspectierapport naar de Kamer zal zenden als er aanleiding is om onderzoek te doen; die vraag wordt later beantwoord. Hij vraagt ook

naar de stand van zaken van de pilot in Enschede. Ik heb al gezegd dat die een uitwerking is van de motie van mevrouw Joldersma over het informeren van burgemeesters. De pilot is inmiddels afgerond en wordt op dit moment geëvalueerd. Hij liep van 1 januari 2008 tot 1 januari 2009. De evaluatie is eind april klaar. Ik ben voornemens om het rapport in ieder geval nog voor het zomerreces naar de Kamer te sturen. De resultaten van deze evaluatie zullen wij betrekken bij een veel bredere wens van de Tweede Kamer en bij een veel breder initiatief van het kabinet, namelijk de besluitvorming over de bestuurlijke informatievoorziening. Die gaat niet alleen over tbs'ers, maar ook over bijvoorbeeld zedendelinquenten. De Kamer heeft hierover informatie ontvangen op 4 november 2008. Ook over de praktische uitwerking van dit project zal zij voor de zomer worden geïnformeerd.

De heer De Roon heeft gevraagd of het informatie-model bij alle gemeenten zal worden ingevoerd. Het model houdt in dat de politie, de forensische psychiatrische klinieken, het Openbaar Ministerie en de reclasering elkaar regelmatig informeren over risicosignalen van tbs'ers. Het model dat wij in Enschede hebben uitgetoetst is niet een-op-een toepasbaar in alle gemeenten, alleen al niet omdat burgemeesters verschillende opvattingen hebben over hun rol bij de resocialisatie van ex-tbs'ers. De besluitvorming hierover vindt plaats in het kader van het traject bestuurlijke informatievoorziening. Ik vind het samenwerkingsmodel tussen Justitie en alle gemeenten interessant om nazorg aan alle ex-gedeteneerden te geven. Daarmee zijn wij al begonnen. Wij maken daarvoor digitale voorzieningen, dat perfectioneren wij. Er is een digitaal platform. Wij bekijken momenteel hoe je de informatievoorziening over tbs'ers mogelijk kunt laten aansluiten op die veel bredere informatievoorziening. Dit instrument dat de gemeenten moet helpen is eigenlijk een database waarin zij kunnen kijken. Zij worden geïnformeerd als er iemand vrijkomt om erop voorbereid te zijn en om bed, bad en brood te regelen, te zorgen voor huisvesting en te helpen bij resocialisatie en het zoeken van een baan. Tbs'ers zitten nog niet in dit systeem, maar wij bekijken nu het linken van deze twee trajecten.

De heer De Roon heeft ook gevraagd waarom de burgemeester van Enschede niet over deze verlofbeweging was geïnformeerd. Die vraag heb ik al beantwoord. Dat was omdat dit geen transmuraal verlof met een woonomgeving in Enschede betrof, waar het project op toezag, maar een regulier ongeleid verlof waarop het toezicht wordt gedaan door de klinieken die verantwoordelijk zijn.

De heer **Teeven** (VVD): Ik zit nog even naar die brief van 4 november 2008 te kijken. Daarin staat dat de verstrekte informatie betrekking zou moeten hebben op verlofbewegingen en invrijheidstellingen. Dit gaat om een verlofbeweging. In de brief staat verder dat moet worden aangehaakt bij de resultaten van Zicht Op Enschedese Tbs'ers (ZOET), waarbij het wel degelijk gaat over verlofbewegingen. De vraag van de heer De Roon waarom de burgemeester niet is geïnformeerd, ook als je kijkt naar de reactie van de burgemeester van Enschede himself in de pers, is wel gerechtvaardigd en logisch. U kunt niet weggomen met het antwoord dat u hebt gegeven.

Albayrak

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat is het Project bestuurlijke informatievoorziening, niet ZOET. Naar aanleiding van het eerdere incident in Enschede hebben wij afgesproken dat wordt gemeld wanneer mensen die in Oldenkotte worden behandeld in het kader van hun resocialisatie op verlof gaan naar Enschede. Dat is een jaar lang gebeurd, en dat wordt nu geëvalueerd. Het rapport is binnenkort klaar. Daarnaast hebben wij met de Kamer iets afgesproken wat voor een veel grotere groep geldt, welke pilot pas eind 2008 is begonnen. Beide projecten lopen een beetje parallel aan elkaar en grijpen in elkaar in, maar de afspraken die met Enschede over Oldenkotte zijn gemaakt gingen uitdrukkelijk niet over alle verlofbewegingen.

De heer **Teeven** (VVD): Ik praat ook niet over alle verlofbewegingen, ik praat in het kader van ZOET. Vandaar mijn vraag waarom die 34-jarige verdachte is overgeplaatst naar de Van der Hoeven Kliniek en wanneer. Dan heb je te maken met een Enschede tbs'er die in Oldenkotte zit als hij wordt overgeplaatst naar de Van der Hoeven Kliniek. Wij horen van u nog op enig moment of alle informatie die bij Oldenkotte beschikbaar was over die 34-jarige man nauwkeurig naar de Van der Hoeven Kliniek is gegaan. Daar gaan wij vanuit. Als je weet dat iemand kort geleden, wellicht omdat hij een relatie had met een vrouwelijke tbs'er uit Enschede, is overgeplaatst naar de Van der Hoeven Kliniek, en je weet verder dat zo'n man teruggaat naar Enschede, waar nog niet zo lang geleden een vrouw is gestorven naar aanleiding van een zeer betreurenswaardig incident, dan is het toch logisch dat je gaat bellen met de burgemeester? Dat is toch niet zo ingewikkeld? Dat is niet het volgen van afspraken, maar het gebruiken van je gezond verstand.

Staatssecretaris **Albayrak**: Daarover zijn wij het eens. Maar de waarheid gebiedt te zeggen dat wij dit met elkaar zo kunnen uitspreken omdat dit incident is geweest. Toen wij enige tijd geleden over de reikwijdte van ZOET spraken, kwamen wij er helemaal niet op om de scope te verbreden naar mensen die mogelijk ooit in Oldenkotte hebben gezeten en ooit in de gemeente misschien iets verkeerd kunnen doen. Die man had ook in Rotterdam iets verkeerd kunnen doen. Ik snap uw punt. Als wij naar aanleiding van de evaluatie van het Project bestuurlijke informatievoorziening en van ZOET bekijken welke informatie over tbs'ers naar gemeenten moet, in welke vorm en of alle burgemeesters dat op prijs stellen, bekijken wij tevens hoe breed dat moet. De vragen die u nu nader stelt zijn onderdeel van het onderzoek, maar de indicatie die ik heb is dat de persoon in kwestie niet werd overgeplaatst van Oldenkotte naar de Van der Hoeven Kliniek vanwege de relatie, maar omdat de behandelingsplanningen waren mislukt.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Hoe lang was die ex-tbs'er eigenlijk vrij?

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat weet ik niet uit mijn hoofd.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Dat lijkt mij wel heel belangrijk, want tbs-gestelden die in het kader van een resocialisatie in de gemeente Enschede woonachtig zijn, vallen ook onder ZOET, staat in uw brief van 22 april.

Staatssecretaris **Albayrak**: Zo kunnen wij dit debat niet voeren. Dan gaat u ervan uit dat die ex-tbs'er nog onder toezicht stond.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Dat vraag ik aan u, en u kunt mij geen antwoord geven. Ik vraag hoe lang die persoon vrij was, en u kijkt mij aan alsof u water ziet branden. Was er nog sprake van een resocialisatietraject?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik zal u echt elk detail overhandigen op het moment dat de onderzoeken hebben plaatsgevonden. Daarbij zal ook dit soort vragen beantwoord worden.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Dus u weet op dit moment niet of deze casus nu wel of niet onder ZOET valt. Er zijn twee ingangen, namelijk die van de tbs'er die met onbegeleid verlof was of die van de ex-tbs-gestelde die in Enschede woonde. U weet geen antwoorden, wederom niet!

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat klopt, maar dat heb ik zelf aan het begin van mijn betoog al gezegd. Dit debat komt met een grote handicap en dat is dat ik nog niet alle informatie in beeld heb.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Uw adviescommissie en uw ambtenaren weten precies hoe lang deze mevrouw al buiten de muren van de tbs-kliniek was en of zij nog in haar resocialisatietijd zat of niet. U behoort dat ook te weten, gezien de ernst van het feit en omdat u er mede en misschien vooral is om burgers te beschermen. Ik constateer weer dat u nog niet eens weet of die ex-tbs-gestelde in een resocialisatietraject zat.

Staatssecretaris **Albayrak**: Het is zo gemakkelijk om te zeggen dat ik van elke ex-tbs'er moet weten wat het stadium van resocialisatie is. Ik ben naar dit debat gekomen met een openheid die de Kamer van mij kent. Elke informatie die ik met zekerheid in dit stadium kan geven, heb ik ook gegeven.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): U hebt het antwoord gekregen! Kijkt u nou even!

Staatssecretaris **Albayrak**: Daar hoeft ik helemaal niet naar te kijken. Met deze details in dit debat kunnen we twee nachten vullen. U stelt nu één vraag, maar we kunnen met zijn allen nog wel honderd vragen verzinnen over alle details van dit incident. De vraag is of je dit debat op deze wijze in dit stadium moet voeren. Ik zeg de Kamer toe dat zij de rapporten krijgt, inclusief alle detailinformatie die zij wenst. Ik bied nogmaals aan een ronde in de Kamer te doen met alle aanvullende vragen die in bijvoorbeeld in het ISt-onderzoek moeten worden betrokken. Op die punten zullen wij ook nog alle informatie boven tafel krijgen. Voor dit debat vind ik het voor dit detailniveau echter niet relevant om die kennis nu bij me te hebben.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Detailniveau? Het gaat over een ex-tbs'er! Het gaat om de vraag of die ex-tbs'er nog in een resocialisatietraject zat. De staatssecretaris geeft aan zeker te weten dat de tbs'er met onbegeleid verlof niet onder ZOET valt en zij komt er niet uit als het

Albayrak

gaat om de ex-tbs'er. Dat kan toch niet! Dat is geen detail; dat is cruciaal!

Staatssecretaris **Albayrak**: Maar dan moeten wij elkaar goed begrijpen. Dat zij niet onder ZOET viel, weet ik ook wel. Ik weet dat zij niet in het project zat. Ik weet echter niet uit mijn hoofd of ze in dat project had moeten zitten. Dat is onderdeel van mijn onderzoek. Begrijpt mevrouw Verdonk het nu? Ik wel!

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik verzoek de staatssecretaris zulke duidelijke brieven te schrijven dat we het gemakkelijk kunnen begrijpen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Maar om deze informatie aan u te geven, moet ik brieven van achthonderd kantjes schrijven. Volgens mij zit u daar ook niet op te wachten.

Voorzitter. Nog voor het zomerreces wordt alle informatie over het project-ZOET en de bestuurlijke informatievoorziening naar de Kamer gezonden, inclusief het antwoord op de vraag hoe wij daarmee verder denken te gaan.

De heer De Wit heeft gevraagd naar de doorstroming in de tbs en de wachtlijsten. We zijn bezig met de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie-Visser. Periodiek breng ik verslag uit over de stand van zaken van de uitvoering. Half mei hebben wij daar een debat over gepland. Voor structurele vraagstukken, bijvoorbeeld over wachtlijsten, verzoek ik dan ook om geduld tot dat debat.

Mevrouw Joldersma en mevrouw Verdonk hebben gevraagd naar het slachtofferbeleid van de forensisch-psychiatrische centra en of wij voldoende rekening houden met het belang van het slachtoffer. Ik hecht eraan om dit te benadrukken, omdat wij met name de afgelopen twee jaar met de Kamer steeds beter in staat zijn geweest om de slachtoffers centraler te zetten, in alle strafprocessen maar zeker ook als het gaat om de tbs'ers. Op twee manieren wordt voorkomen dat slachtoffers en nabestaanden worden geconfronteerd met de daders. Allereerst wordt op verzoek van de nabestaanden en de slachtoffers zelf informatie verstrekt over bewegingen van de dader, dus ook over verlofverlening en over de plaatsing in een forensisch-psychiatrische kliniek. Iedere nieuwe verlofmachtiging die wordt afgegeven, wordt gemeld als daar prijs op wordt gesteld. Daarnaast krijgt men informatie over de beëindiging van de tbs en bijvoorbeeld ook over ongeoorloofde afwezigheid. Wij geven het slachtoffer die positie ook door stelselmatig rekening te houden met het belang van het slachtoffer bij verlofaanvragen. Dat hebben wij inmiddels ook op papier gezet. Het is beschreven in het verloftoetsingskader. Wij stellen dan met name voorwaarden aan het verlof om confrontatie tussen slachtoffer, nabestaanden en de dader te voorkomen. De tbs-gestelde mag zich dan bijvoorbeeld in bepaalde gebieden, zoals waar de nabestaanden wonen, niet begeven. Daar wordt dus het verlof op getoetst, met de vraag of er nadere voorwaarden nodig zijn. Bij de beoordeling van de verlofaanvraag toetst de verlofunit van DJI en het adviescollege of in voldoende mate rekening is gehouden met de positie van het slachtoffer. Indien nodig kan het adviescollege bij die tweede toets aanvullende voorwaarden stellen. Als het aangeeft dat er weliswaar naar is gekeken maar dat het toch nog onvoldoende is, dan kan het aanvullende

voorwaarden stellen om daders en slachtoffers niet met elkaar te confronteren.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): U gaf aan dat het ook in het verloftoetsingskader is opgenomen. Ik heb dat zitten bekijken. Heeft u het dan over het verloftoetsingskader 2007 of betreft het een verloftoetsingskader dat de Kamer nog niet heeft bereikt?

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat weet ik niet uit mijn hoofd. Ik zal nagaan of het in het verloftoetsingskader 2008 is verwerkt.

De minister heeft in het AO van 11 februari over slachtoffers en de positie van slachtoffers al toegezegd dat wij de positie van slachtoffers en wijze waarop daarmee wordt omgegaan in forensisch-psychiatrische klinieken en tbs-klinieken, landelijk zullen proberen te uniformeren. Binnenkort gaat de werkgroep Slachtoffers en tbs van start en deze gaat die toezegging uitvoeren. In de vijfde voortgangsrapportage over verbetermaatregelen tbs zal ik de Kamer daarover nader informeren.

□

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. Ik begrijp dat de uitkomsten van de pilot worden betrokken bij een veel breder project inzake bestuurlijke informatievoorziening. Dat klinkt een beetje alsof het allemaal nog heel lang gaat duren. Misschien kan de staatssecretaris concreet aangeven hoe lang het nog gaat duren en of het niet mogelijk is om in ieder geval de informatievoorziening aan burgemeesters en politie over tbs-gestelden sneller te laten verlopen dan volgens dat brede project.

Vervolgens wil ik graag de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de gehele beslisketen inzake verlofverlening voor terbeschikkinggestelden in voorkomende gevallen aan extern onderzoek moet kunnen worden onderworpen;

verzoekt de regering om te komen met voorstellen die ertoe leiden dat dit extern onderzoek altijd plaatsvindt als de terbeschikkinggestelde tijdens verlof een ernstig misdrijf heeft gepleegd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden De Roon en Teeven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 105 (29452).

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Wat bedoelt u precies met extern onderzoek? De staatssecretaris heeft twee onderzoeken toegezegd. Wat moet er nog meer worden onderzocht?

De heer **De Roon** (PVV): Het gaat over deze zaak, dus

De Roon

datgene wat de staatssecretaris heeft toegezegd. Mijn vraag is erop gericht dat er in alle gevallen waarin door tbs'ers die met verlof zijn ernstige misdrijven worden gepleegd, standaard dus, een extern onderzoek komt. Het gaat erom dat wij niet meer hoeven af te gaan op een intern onderzoek door een kliniek dat eerst wordt gedaan en dat wij niet hoeven te wachten totdat de staatssecretaris naar aanleiding van die uitkomst heeft nagedacht of zij de Inspectie voor de Sanctietoepassing wil inschakelen. Mijn voorstel is dus om dat onderzoek altijd standaard te doen.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Ik hecht eraan om te zeggen dat volgens mij geen enkel Kamerlid betwist dat de staatssecretaris voortgang boekt met de tbs-portefeuille. Die credits heeft zij van onze fractie meerdere malen gehad. Vanavond speelt er naar ons oordeel echter iets anders. De vraag is of de staatssecretaris de Kamer goed informeert. Ondanks dat de staatssecretaris antwoord heeft gegeven op mijn vraag waarom zij in haar brief van 22 april jongstleden niet schreef dat de 34-jarige verdachte en het slachtoffer elkaar in Oldenkotte leerden kennen en dat zij daar een relatie kregen, leeft die bij mij nog steeds. Waarom gaf de staatssecretaris ook in eerste termijn geen antwoord op de vraag of de reden van de overplaatsing van Oldenkotte naar de Van der Hoeven Kliniek de relatie tussen deze twee personen was en of er in Oldenkotte al problemen tussen hen waren. Ik heb dat niet goed begrepen, maar dat is wellicht mijn probleem. Misschien kan de staatssecretaris daarover in tweede termijn nog iets zeggen.

Ik heb niet helemaal een goed gevoel over dit debat. Ik kan beter zeggen dat ik daarover helemaal geen goed gevoel heb. Ik vind het buitengewoon onplezierig dat wij vandaag een brief van de staatssecretaris ontvingen en dat ik daaruit in eerste termijn enkele zaken aanhaalde waarop zij reageerde met de opmerking dat zij die heeft weggelaten omdat die de Kamer niet aangaan. De Kamer zou die zaken niet nodig hebben bij haar beoordeling. Ik hecht eraan om te zeggen dat de VVD-fractie graag zelf uitmaakt wat zij nodig heeft voor haar beoordeling. Als de staatssecretaris iets weglaat, moet zij volgens mij aangeven waarom zij dat doet. De reden daarvan kan bijvoorbeeld zijn dat er een strafrechtelijk onderzoek loopt. Als zij de Kamer onbelangrijke details wel meldt en heel belangrijke details niet, heb ik daarover niet zo'n goed gevoel. Ik maak dit voor het eerst in 2,5 jaar tijd met deze staatssecretaris mee en vind dat jammer. Omdat ik daarover geen goed gevoel heb, verzoek ik haar om meteen van de Inspectie voor de Sanctietoepassing te gelasten dat zij dat onderzoek doet. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

spreekt als haar mening uit dat ten spoedigste een onafhankelijk onderzoek moet worden verricht door de Inspectie voor de Sanctietoepassing naar de gang van

zaken rond de verlofverlening en de achtergronden in de zaak van de 34-jarige verdachte,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Teeven en De Roon. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 107 (29452).

De heer **Teeven** (VVD): Mijn fractie zal nog een motie indienen. Die is onder andere ingegeven door de mededelingen van de burgemeester van Enschede die zelf zegt dat hij alleen maar positieve ervaringen heeft met de informatiedeling die er is tussen de gemeente en de politie in Enschede en de tbs-kliniek Oldenkotte.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de inhoud van de aangenomen moties van 8 maart 2007 (29452, nr. 60) en 6 november 2007 (31200-VI, nr. 28) betekent dat moet worden bevorderd dat tbs-klinieken altijd de burgemeester informeren over tbs'ers en tbs-voorzieningen in de gemeente;

overwegende dat er tot op heden alleen sprake is van een pilot (Zicht op tbs-gestelden) in de gemeente Enschede en dat juist die burgemeester niet op de hoogte was van een risicovolle situatie op 12 april 2009;

spreekt als haar oordeel uit dat de regering direct regelt dat burgemeesters en politiechefs in gemeenten op de hoogte worden gesteld van risicovolle situaties rondom tbs-gestelden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Teeven en De Roon. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 106 (29452).

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor het beantwoorden van een aantal vragen voor zover dat op dit moment mogelijk was en naar haar beste kunnen. Wij zullen pas een oordeel vellen als het plaatje compleet is. Wij wachten dus eerst de resultaten van de onderzoeken die nu lopen af. Ook het resultaat van ZOET wachten wij af voordat wij daar allerlei uitspraken over doen.

Ik heb nog een vraag over wat de staatssecretaris zei over het systeem van nazorg voor ex-gedetineerden en de koppeling daarvan met het systeem voor tbs'ers, dat bestuurlijke informatiesysteem. Dat is mij niet helemaal duidelijk. Ik zou denken dat het bij nazorg voor ex-gedetineerden om andere dingen gaat dan bij het toezicht op tbs'ers vanwege veiligheid voor de samenleving. Kan de staatssecretaris dat toelichten?

Joldersma

Ik dank haar voor haar ruime toezeggingen rond tbs en slachtoffers. Er worden vaak toezeggingen gedaan en dan wacht je wat eruit komt. Gelukkig komt daar iets uit. De motie die ik daarvoor achter de hand had, zal ik niet indienen. Ik wacht even de resultaten af en hoop dat die werkgroep inderdaad komt met een verbetering van de positie van slachtoffers, dat hun belangen worden meegenomen in de verlofaanvragen en in het verloopplan.

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Voorzitter. Nog enkele vragen uit mijn eerste termijn zijn niet beantwoord, namelijk die over het functioneren van de adviescolleges. Een heel hoog percentage aanvragen wordt gehonoreerd, namelijk 91% in het eerste jaar van het nieuwe systeem. Hoe komt dat? Ik heb twee mogelijke verklaringen genoemd in mijn eerste termijn: worden er minder vaak door de klinieken aanvragen ingediend, zijn zij dus zelf selectiever geworden, of worden zij steviger onderbouwd? Of is er misschien een andere verklaring?

Ook ik heb een ongemakkelijk gevoel bij dit debat. Ik ga in de volgende procedurevergadering van de commissie voor Justitie voorstellen om een keer met elkaar rustig van gedachten te wisselen over de vraag in hoeverre je casuïstiek moet inbrengen in een openbare vergadering. Ik vind het pijnlijk, met name voor het slachtoffer, dat zo gedetailleerd moet worden gesproken om een oordeel te kunnen vellen over het functioneren van zo'n adviescollege. Daar wil ik graag met de andere woordvoerders in de procedurevergadering van de commissie voor Justitie over praten.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Daaruit blijkt haar betrokkenheid. Ook de Kamerleden zijn betrokken. Het is goed om te zien dat mevrouw Verdonk, die nooit bij een algemeen overleg is, hier nu ook aanwezig is.

Ik blijf het heel ingewikkeld vinden dat wij hier eigenlijk een debat voeren op basis van halve informatie. Aan de ene kant vind ik het heel goed dat de staatssecretaris op delen informatie met ons deelt. Aan de andere kant blijft het moeilijk omdat wij niet alles weten. Ik vind daarom dat wij eerst de onderzoeken moeten hebben en dat wij vervolgens als Kamer heel secuur moeten kijken hoe het is gegaan, of er iets mis is gegaan en wat er eventueel beter zou kunnen.

Er zijn twee vragen bij mij gerezen tijdens de beantwoording van de staatssecretaris. Er worden twee onderzoeken gedaan, een door het OM en een door de kliniek zelf. Het is goed dat die worden gedaan. Tegelijkertijd vraag ik mij af waarom er niet standaard een extern onderzoek plaatsvindt. Eigenlijk keurt nu de slager zijn eigen vlees. Wat zijn daarvoor de overwegingen? Een andere vraag betreft de positie van de burgemeester. Wil de staatssecretaris in het onderzoek de vraag meenemen of als de burgemeester wel was geïnformeerd, het dan voorkomen had kunnen worden. Als wij vinden dat de burgemeester altijd moet worden geïnformeerd, is het cruciaal dat dit effect heeft. Anders wordt het meer een extra procedure en dat moeten wij zien te voorkomen. Wij zouden het heel waardevol vinden als deze vraag zou kunnen worden meegenomen.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Voorzitter. Ik ben blij dat mevrouw Bouwmeester het zo waardeert dat ik hier vanavond ben. Ik heb begrepen dat men mij ook graag bij het JSF-debat had gehad vanavond. Jammer, ik kan maar op één plek tegelijk zijn.

Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Ik heb wel een advies voor haar. Het is misschien toch heel verstandig als zij zich voortaan wat beter op de hoogte stelt van de feiten. Dat maakt het debat voor haar wat aangenamer en voor de Kamer ook.

Het tbs-systeem, tja, ik heb eerder gezegd dat er zo veel mogelijk waarborgen moeten zijn voordat iemand met verlof gaat, wat voor een verlof dan ook. Dat geldt alleen niet voor kinderen, kinderen die slachtoffer worden van pedoseksuelen. Dat accepteren wij niet. Kinderen hebben recht op bescherming, recht op bescherming van ons allemaal en ook juist van de Nederlandse overheid. Daarom dien ik graag de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat kinderen in onze samenleving beschermd behoren te worden;

overwegende dat het recidivegevaar van pedoseksuelen die ter beschikking zijn gesteld, groot tot zeer groot is;

overwegende dat behandeling dan wel genezing van deze mensen bijna niet mogelijk dan wel onmogelijk is;

verzoekt de regering, binnen het Nederlandse strafrecht in te voeren dat veroordeelde pedoseksuelen die ter beschikking zijn gesteld, alleen in vrijheid kunnen worden gesteld nadat zij zich vrijwillig hebben laten castreren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Verdonk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 108 (29452).

Ik betwijfel of deze motie binnen de orde valt gezien het onderwerp van deze vergadering, maar ik loop al enorm uit de tijd, dus die discussie moeten wij maar niet voeren. Dit trekt het onderwerp wel heel erg breed.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Voorzitter. Het gaat over tbs en dus ook altijd over de slachtoffers van tbs.

De **voorzitter**: Nee, het gaat over een tbs'er op proefverlof en dat is wat anders dan een algemeen debat over tbs.

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. De heer De Roon zei om te beginnen dat zijn vraag wanneer en hoe wij

Albayrak

over de bestuurlijke informatievoorziening in het bredere project zouden rapporteren, niet was beantwoord, maar dat is wel het geval. Ik heb gezegd dat de Tweede Kamer nog voor het zomerreces de informatie zou krijgen die de pilot die in 2008 is gestart, heeft opgeleverd. Dat is niet alleen informatie over tbs'ers en riskante situaties, maar ook over andere zware criminelen onder wie ex-zedendelinquenten.

De heer De Roon heeft de regering via een motie verzocht om voorstellen te doen waardoor er altijd extern onderzoek plaatsvindt als terbeschikkinggestelden tijdens hun verlof een ernstig misdrijf hebben gepleegd. De Inspectie voor de Sanctietoepassing is meestal de instantie die extern onderzoek doet. Dat doet zij vaak samen met bijvoorbeeld de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Als er aanleiding is om een dergelijk onderzoek te doen, doet de inspectie dat, altijd. In de afgelopen twee, tweeënhalf jaar hebben wij de inspectie elke keer gevraagd en bereid gevonden om zo'n onderzoek voortvarend te doen. Meestal krijgen wij binnen twee à drie maanden een rapport en dat bieden wij de Kamer dan aan.

Wat ik nog belangrijker vind, is dat de Inspectie voor de Sanctietoepassing niet pas in beeld komt nadat de kliniek klaar is met het eigen feitenonderzoek. Eigenlijk voert de kliniek een reconstructie uit. Zo'n reconstructie heb je nodig. Het gaat om een feitelijke reconstructie: wat is er op welk moment door wie in die kliniek gedaan ten aanzien van die persoon? Deze reconstructie kan alleen de kliniek doen. De kliniek moet dat dus sowieso op een rijtje zetten. De Van der Hoeven Kliniek heeft nu al gesprekken gehad met zowel de Inspectie voor Gezondheidszorg als de Inspectie voor de Sanctietoepassing over de vormgeving van de reconstructie. Ze zijn dus al betrokken. Dat vind ik belangrijk. De inspectie kijkt heel goed mee hoe de kliniek bezig is met het op een rijtje zetten van dat feitenrelaas. Daarna besluiten wij samen of er aanleiding is om de inspectie het onafhankelijk allemaal opnieuw te laten doen. Ik denk dat dit de juiste voorwaarde is, vooral ook omdat de inspectie dat feitenrelaas gewoon nodig heeft om vervolgens het onderzoek te kunnen verrichten. Om die reden kan ik deze motie niet aanvaarden. Daarin staat namelijk dat een extern onderzoek altijd zou moeten plaatsvinden. Het is maar de vraag of dat in alle gevallen ook echt nodig is.

Het raakte mij wel toen de heer Teeven zei dat hij voor het eerst een debat met de staatssecretaris heeft gehad waarin het leek alsof ik informatie achterhoud. Ik denk dat hij wel weet dat dit nooit mijn bedoeling kan zijn, en misschien ook wel niet onbedoeld het geval kan zijn. Toen de heer Teeven zo sprak, heb ik nog eens nagedacht over de vraag hoe deze indruk bij hem gerezen kon zijn. Dat is waarschijnlijk mede gebeurd naar aanleiding van mijn antwoorden.

Nadat er in de media berichten over het incident waren verschenen, heeft de Kamer om een spoeddebat gevraagd. Een deel van de Kamer heeft daarmee ingestemd. Daarom staan wij hier zo snel na het incident over dat incident te praten. De Kamer heeft niet gekozen voor een normaal debat met een normale voorbereiding, waarin de Kamer de vragen die zij belangrijk vindt voor het debat aan mij had kunnen melden en ik haar, in een veel uitgebreidere voorbereiding, alle beschikbare informatie had kunnen geven. Dan zouden wij over een paar weken een debat hebben gevoerd. Dat had mij beter in staat gesteld om te kijken naar onder meer de

belangenafweging bij de vraag welke informatie ik wel in de brief zet en welke niet.

Die belangenafweging heb ik nu ook uitgevoerd. In de kranten stond dat ook het slachtoffer een tbs-verleden had. Die informatie, althans die vermeende positie van het slachtoffer, was bij de Kamer bekend. Ik vond dat ik als bewindspersoon in dit stadium terughoudend moest zijn om privacygevoelige informatie over de relatie en het verleden van het slachtoffer in een openbare brief aan de Kamer te zetten. De Kamer heeft in dit debat doorgevraagd, en ik vind dat ik al behoorlijk ver ben gegaan. Bij mijn afweging om dat te doen was een factor dat het in de kranten heeft gestaan. Daarom kon ik het dus wel bevestigen toen de Kamer hiernaar zo expliciet vroeg. Ik vond het echter niet mijn rol om dit proactief in de brief te zetten, aangezien dit zozeer met de rol van het slachtoffer te maken heeft. Dat was, in alle openheid en in alle transparantie, mijn beweegreden om deze informatie niet in de brief op te nemen. Alle informatie waarvan ik dacht dat die niet privacygevoelig was en dat die in de brief kon omdat wij er zekerheid over hadden, hebben wij wel in de brief gezet.

De motie van de heer Teeven heb ik eigenlijk al van een reactie voorzien ik toen ik inging op de motie van de heer De Roon. De heer Teeven spreekt uit dat "ten spoedigste een onafhankelijk onderzoek moet worden verricht door de Inspectie voor de Sanctietoepassing" naar dit incident. Daarvoor geldt eigenlijk precies hetzelfde. De inspectie is betrokken bij de reconstructie in de kliniek. Als daartoe aanleiding is, komt dat onafhankelijke onderzoek er. De Kamer kan daarover een mening hebben op het moment dat ik het besluit neem om dit wel of niet te doen. Ook deze motie moet ik om die reden ontraden. Als ik de motie zo zou mogen uitleggen dat "ten spoedigste een onafhankelijk onderzoek doen" betekent dat wij zo nodig ten spoedigste dat onderzoek starten nadat de route is gevolgd die ik net uitgebreid heb beschreven in reactie op de motie van de heer De Roon, kan ik de motie ook als ondersteuning zien. Maar de heer Teeven bedoelde blijkbaar iets anders. Hij wil eigenlijk nu meteen dat onafhankelijke onderzoek gestart zien. Daarvoor hebben wij echter echt de feiten nodig. Hardop denkend moet ik dus maar besluiten om te blijven bij het ontraden van deze motie.

De motie-Teeven/De Roon op stuk nr. 106 verzoekt de regering, direct te regelen dat burgemeesters en politiechefs in gemeenten op de hoogte worden gesteld van risicovolle situaties rondom tbs-gestelden. Ik zou dat wel willen – wij streven daar ook naar – maar wij hebben de evaluaties over het project in Enschede en het project Bestuurlijke Informatievoorziening echt nodig om met de burgemeesters overeen te komen welke informatie zij willen en in welke vorm zij deze willen. Zij willen echt niet alle informatie over alle situaties ontvangen. De Kamer wordt geïnformeerd zodra wij daarover met de burgemeesters een lijn hebben afgesproken. Dat gebeurt nog voor het zomerreces. Ik ontraad daarom deze motie.

De motie-Verdonk op stuk nr. 108 is heel interessant. Deze verzoekt om castratie van pedoseksuelen als voorwaarde voor vrijlating. Ik loop al enige tijd mee in het tbs-dossier. Helaas kom ik regelmatig pedoseksuelen tegen in tbs-klinieken. Ik voel met mevrouw Verdonk mee dat zij de samenleving wil beschermen tegen pedoseksuelen die een blijvend gevaar vormen voor de samenleving en voor minderjarige kinderen. Ik zie soms bejaarde pedoseksuelen op een longstay-afdeling van

Albayrak

een tbs-kliniek. Er wordt uitdrukkelijk en zorgvuldig bezien of mensen, ook pedoseksuelen, nog een risico vormen als zij vrij komen. Bovendien kun je niet in het algemeen stellen dat alle pedoseksuelen per definitie onbehandelbaar zijn.

Hoewel mevrouw Verdonk en ik hetzelfde doel voor ogen hebben en willen dienen, vind ik dat het middel dat zij inroept, een beetje zijn doel voorbijschiet, met name ook omdat zij vindt dat het voor alle pedoseksuelen moet gelden. Ik begreep dat mevrouw Verdonk geen chemische castratie wil, maar meteen het mes erin wil zetten. Ik dien het doel langs een andere weg, namelijk door tijdens de behandeling te bezien of iemand vrij mag komen. Als het antwoord op die vraag negatief is, komen mensen terecht in een longstay-plaatsing.

Het gaat vaak om psychotische mensen, die heel goed kunnen worden behandeld met libidoremmende middelen. Met de beschikbare middelen kunnen wij het risico minimaliseren. Om dat uit te sluiten, zouden wij zo vergaand de lichamelijke integriteit van mensen die wellicht geen risico vormen, met voeten moeten treden, dat ik daarvoor niet kan kiezen. Ik ontraad dus deze motie.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Mensen kunnen gewoon kiezen, ofwel voor de longstay-afdeling, waar ze dan de rest van hun leven doorbrengen, ofwel voor vrijwillige castratie. U had goed begrepen dat ik niet langer uitga van chemische castratie of van het toch nog afhankelijk zijn van de vraag of iemand zijn spuit haalt of zijn pillen neemt, maar van echte castratie. Dat is iemands vrije keuze, maar dan kan hij wel weer de samenleving in. Castratie is de enige manier om ervoor te zorgen dat het stopt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Daarmee halen wij niet alleen de groep binnen boord die een risico voor de samenleving vormt, maar ook die mensen die wellicht helemaal geen risico vormen. Zij hebben zich in het verleden schuldig gemaakt aan iets, maar dat zullen zij niet meer doen door behandeling of inkeer. De klinieken en het adviescollege kijken daarnaar. Als wij denken dat mensen na de tbs-kliniek nog een behandeling nodig hebben met libidoremmende middelen en andere behandelmethoden om hun pedoseksuele neigingen te beheersen, dan kan dat. Dat lukt ook goed. Het middel dat u uit de kast haalt, is echter zo dramatisch ingrijpend voor mensen die niet langer een risico vormen, dat het wel erg ver gaat om dat in Nederland in te voeren.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Het staat vast dat het recidivegevaar ongelooflijk groot is. Ik kies dan voor alle kinderen in Nederland. Ik wil dat zij geen gevaar lopen!

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik evenmin.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande donderdag over de ingediende moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik bedank de staatssecretaris voor haar komst naar de Kamer.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het verslag van een schriftelijk overleg over VWA retributieregelingen (26991, nr. 251).**

De **voorzitter**: Voor dit VSO heeft zich een viertal leden ingeschreven. Het is kerstregime; kerst valt wat vroeg dit jaar. Omdat de heer Waalkens geen inbreng heeft, is het woord aan mevrouw Snijder-Hazelhoff.

De beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Snijder-Hazelhoff** (VVD): Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de werkzaamheden van de VWA efficiënter dienen plaats te vinden teneinde de kosten voor het bedrijfsleven terug te dringen en deze transparant te communiceren met het bedrijfsleven;

van mening dat binnen het principe van "toezicht op controle" de controlesystemen van het bedrijfsleven dienen te worden bekostigd door het bedrijfsleven zelf en het directe toezicht daarop dient te worden bekostigd door de overheid;

van mening dat de tariefstijgingen van de retributies van de VWA onacceptabel zijn;

verzoekt de regering, niet over te gaan tot verhoging van de retributietarieven per 1 juli 2009 voordat in ieder geval er een plan van aanpak is om de efficiency van de werkzaamheden van de VWA te verbeteren en de opbouw van de kosten transparant te maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Snijder-Hazelhoff. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 252 (26991).

De heer **Polderman** (SP): Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,